

План за управување со животна средина

за под-проектот:

Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци

Општина Кавадарци, 2019

Содржина:

Вовед	Error! Bookmark not defined.
2. Правна рамка	Error! Bookmark not defined.
2.1 Национална постапка за проценка на влијанието врз животната средина за развој на проект.....	8
2.2 Национална постапка за проценка на влијанието врз животната средина за мали проекти.....	8
2.3 Јавна расправа за Планот за управување со животна средина и социјални аспекти.....	11
3. Основа / Опис на општината.....	12
3.1 Институционална поставеност.....	12
3.2 Географска положба, геолошки карактеристики, релјеф и геологија.....	14
3.3 Геолошки карактеристики	14
3.4 Климатски карактеристики	Error! Bookmark not defined.
3.5 Хидролошки карактеристики	Error! Bookmark not defined.
3.6 Клима	Error! Bookmark not defined.
3.7 Демографски карактеристики	Error! Bookmark not defined.
3.8 Биодиверзитет	Error! Bookmark not defined.
3.9 Вегетација.....	Error! Bookmark not defined.
4. Влијание врз животната средина и социјални аспекти	Error! Bookmark not defined.
4.1 Емисии во воздухот	Error! Bookmark not defined.
4.2 Емисии во водата	Error! Bookmark not defined.
4.3 Бучава.....	Error! Bookmark not defined.
4.4 Отпад.....	Error! Bookmark not defined.
4.5 Емисии во почвата	Error! Bookmark not defined.
4.6 Биодиверзитет (флора и фауна).....	Error! Bookmark not defined.
4.7 Социјални влијанија	Error! Bookmark not defined.
5. Мерки за ублажување.....	Error! Bookmark not defined.
5.1 Општи услови.....	Error! Bookmark not defined.
5.2 Воздух	Error! Bookmark not defined.
5.3 Вода	Error! Bookmark not defined.
5.4 Бучава.....	Error! Bookmark not defined.
5.5 Отпад.....	Error! Bookmark not defined.
5.6 Биодиверзитет (флора и фауна).....	Error! Bookmark not defined.
6. План за управување со животна средина и социјални аспекти.....	Error! Bookmark not defined.
7. Активности за мониторинг	Error! Bookmark not defined.

Вовед

Проектот за локална и регионална конкурентност (ПЛРК) е четиригодишна инвестициска програма поддржана од Европската Унија што користи фондови од ИПА 2 и е наменета за конкурентност и иновација во Северна Македонија. ПЛРК ќе биде управуван како хибриден фонд за доверба, тој се состои од четири компоненти и ќе биде имплементиран од страна на Светската банка и Владата на Република С.Македонија. Проектот ќе обезбеди средства за инвестирање и градење капацитети за поддршка за развој на секторот, инвестирање во одредени дестинации и создавање просперитет во истите. На регионално и локално ниво, проектот поддржува одредени туристички дестинации во земјата преку комбинација од техничка помош за подобрување на управувањето со дестинацијата, инвестирање во инфраструктурата и инвестирање во поврзување и иновирање. Инвестирањето ќе се изврши преку шема на грантови за регионалните туристички чинители, како што се општини, институции, невладини организации и приватниот сектор. Сите активности ќе се вршат во согласност со Рамката за управување со животната средина и социјални аспекти (РУЖССА) која што е намената за потребите на Проектот за локална и регионална конкурентност (ПЛРК).

Планот за управување со животна средина и социјални аспекти е изготвен и се однесува на активностите од под-проектот „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“. РУЖССА е документ за животната средина којшто се состои од опис на проектот, технички детали, опсег, животна средина и локација, врз основа на кој се врши проценка на ризиците за животната средина и социјалните ризици и се преземаат мерки за нивно избегнување и ублажување. Имплементацијата на мерките за ублажување што се однесуваат на идентификуваните ризици и планот за мониторинг дефиниран во РУЖССА е задолжителен процес, како и усогласување со националните регулативи за животната средина и останати регулативи и политиките на работа на Светска банка.

Реализацијата на овој под-проект нуди можност за општината Кавадарци да стане препознатлива туристичка дестинација на национално и меѓународно ниво. Туристичката дестинација „Михајлово“ нуди можности за развој на туризмот. Досега, оваа туристичка дестинација ја имаат посетено бројни туристи од Северна Македонија и од странство.

Овој под-проект нуди можност за воспоставување на бизнис и туристички контакти со туристичките агенции во Република Северна Македонија, при што ќе се збогати туристичката понуда на постоечките туристички агенции, хотели и капацитети за сместување (што се должи на

веројатноста дека туристите ќе бидат позаинтересирани за да го посетат местото), како и можности за вработување на локалното население.

1. Опис на проектот

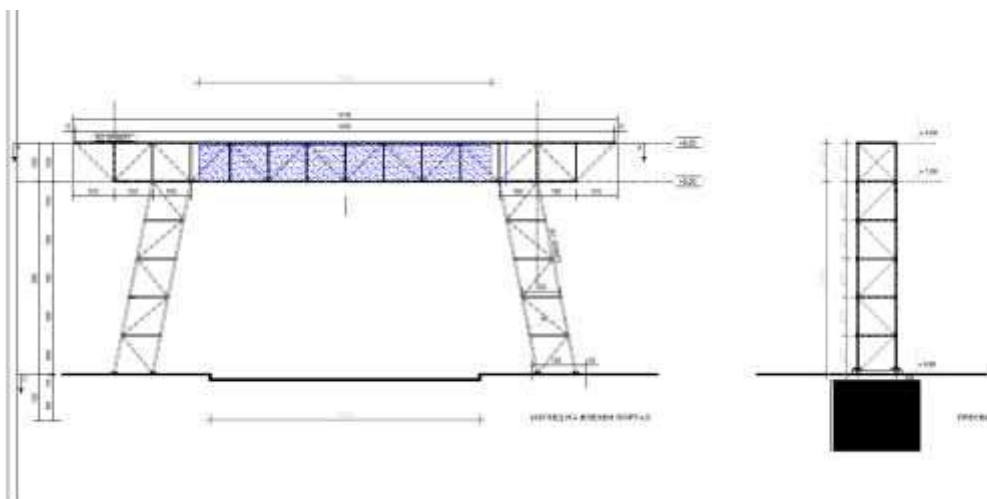
Главната цел на овој под-проект е општина Кавадарци да стане препознатлива туристичка дестинација на национално и меѓународно ниво.

Специфични цели на под-проектот се следниве:

- Подобрување на инфраструктурата
- Зајакнување на капацитетот на туристички работници
- Привлекување на туристи, посетители, студенти коишто ќе ја посетат и ќе ја истражуваат туристичката дестинација „Михајлово“
- Туристичката дестинација „Михајлово“ да се позиционира на туристичката мапа на Република Северна Македонија

Главната цел и специфичните цели ќе се постигнат преку следниве проектни активности:

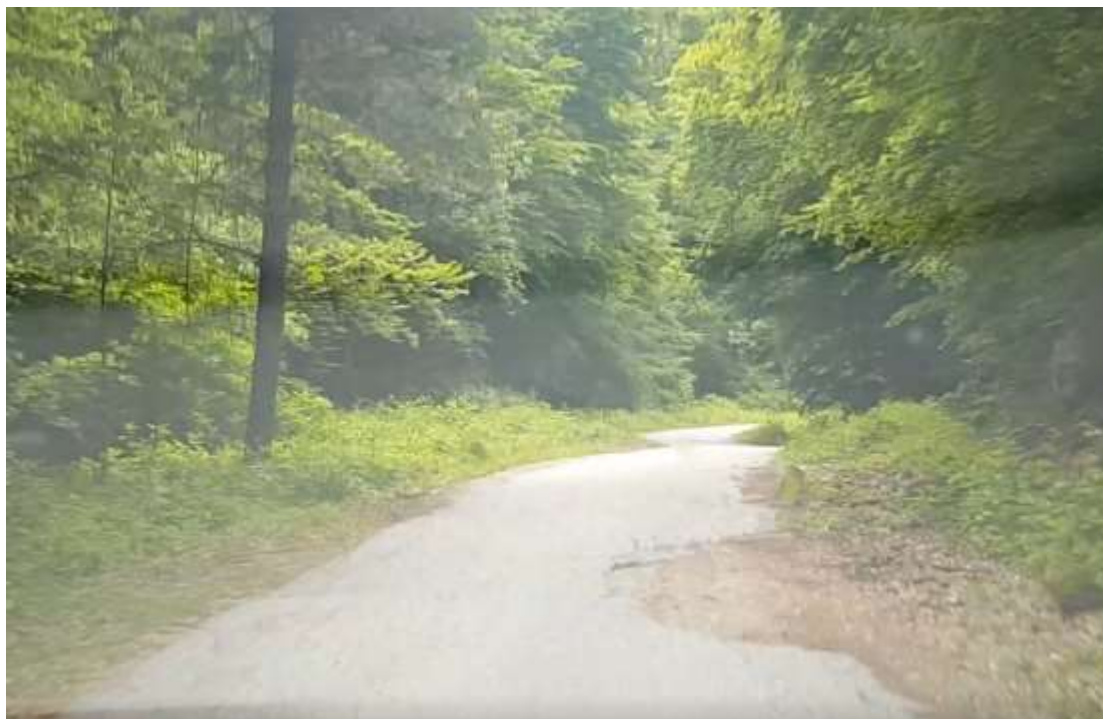
1. Поставување на три вински порти со симболи коишто ќе го изразуваат винскиот карактер на Кавадарци. Тие ќе бидат поставени на трите влезови во градот – на патниот правец Росоман-Кавадарци, на патниот правец за Прилеп и за Неготино. Винските порти ќе бидат изработени од челични држачи поставени во темел од армиран бетон, со димензии $h=6m$, $l=14,145m$. На секоја страна од портите ќе бидат поставени електрични билборди со свои сопствени соларни панели.

Слика 1 Дизајн на портите

2. Со цел обезбедување брз и безбеден пристап до туристичката дестинација „Михајлово“ ќе се изврши реконструкција на постоечкиот локален пат до „Михајлово“ во должина од 6355 метри. Делницата од локалниот пат (Слика 1, 2, 3 и 4) која што ја поврзува туристичката дестинација „Михајлово“ со регионалниот пат Р29171, (km 0 + 000.00 до km 6 + 355.10) се наоѓа во лоша состојба, што ја отежнува посетата на ова туристичко место. Овој под-проект предвидува активности за реконструкција на веќе постоечкиот пат, без промена на должината (6.36km) и ширината од 4.00 метри на патниот правец, со што не се предвидени активности за продолжување и проширување. Реконструкцијата на патот ќе се одвива во четири фази:
 1. Подготвителните работи вклучуваат: обележување и осигурување на трасата, отстранување на постоечкиот асфалт и негово транспортирање до легална и лиценцирана депонија, отстранување на 10 до 15 cm на подлогата од чакал, вадење на постоечките бетонски рабници и нивен транспорт до легална депонија.
 2. Земјените работи вклучуваат шест фази: машинско ископување на основата на патот од трета, четврта и петта категорија, снабдување, транспорт и поставување на кршен камен со материјал CBR $\geq 20\%$
 3. Горна структура – покривање на патниот правец со емулзија РВ 200, снабдување, транспорт и поставување на тампон слој F (0-63), снабдување, транспорт и поставување на BNHS 16 асфалтен слој d=7 cm (новиот патен правец), како и снабдување, транспорт и монтирање на нови рабници (рабови) 18/24/100 од бетон МВ 40 на бетонски слој МВ 20.
 4. Одвод на води од невреме – Поставување на нов одводен канал од армиран бетон (F 1000), како и снабдување, транспорт и монтирање на одводна цевка F 110.

Трасата од постоечкиот пат којшто е предмет на реконструкција и локациите каде што ќе бидат поставени трите вински порти се наоѓаат на државни катастарски парцели, така што нема активности за експропријација на земјиште.

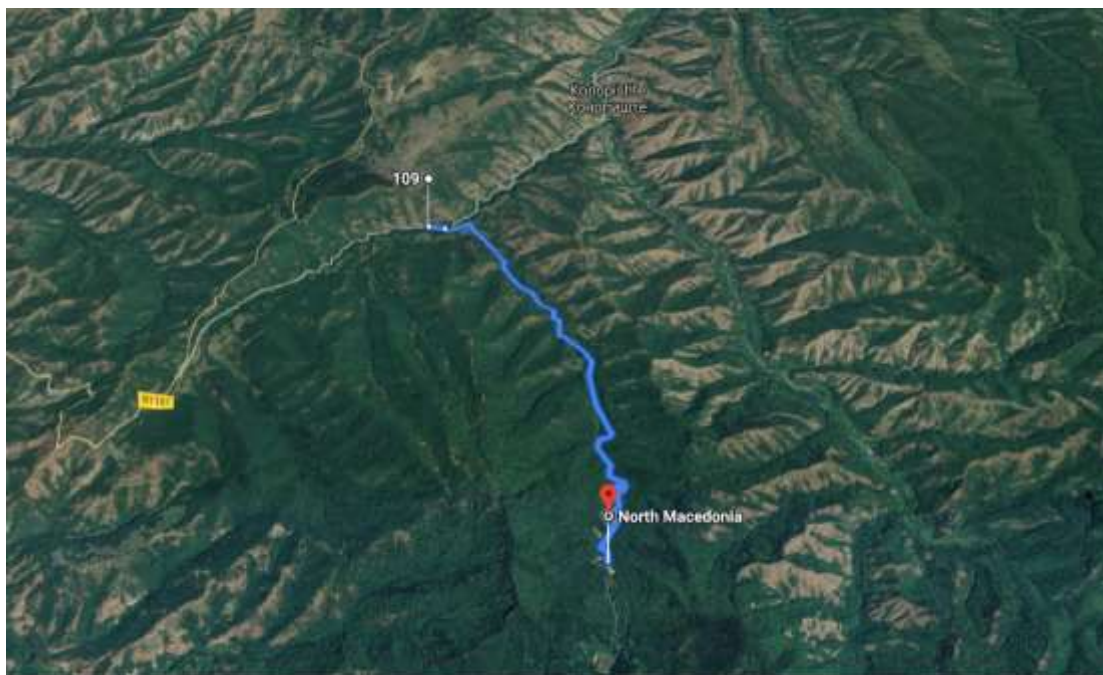
Слика 2 (Состојба на постоечкиот локален пат)

Слика 3 (Состојба на постоечкиот локален пат)

Слика 4 (Состојба на постоечкиот локален пат)

Слика 5: Сателитска слика од трасата на локалниот пат до „Михајлово“ за којшто е предвидена реконструкција.

2. Правна рамка

2.1 Национална постапка за проценка на влијанието врз животната средина за развој на проект

Постапката за проценка на влијанието врз животната средина е наведена во Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ Бр. 53/05, 81/05 24/07, 159/08 и 83/09; 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 163/13, 42/14, 129/15 и 39/16 (Поглавје 11 / Членови 76-94) каде што се пренесени барањата на Директивите на ЕУ за проценка на влијанието врз животната средина (Директива 85/337/ЕЗ како што е изменета и надополнета со Директивите 97/11/ЕЗ, 2003/35 / ЕЗ и 2009/31/ЕЗ).

Постапката почнува кога Инвеститорот (Предлагачот на проектот) којшто има намера да имплементира проект, поднесува Известување за намера за изведување на проект, во пишана форма и електронски, до Министерството за Животна средина и просторно планирање (МЖСПП – Надлежен орган за животна средина), којшто претставува одговорен орган за целокупната постапка. Директоратот за животна средина во склоп на МЖСПП има обврска да одговори на специфичното барање дали е потребно да се изработи Стратегиска проценка на животната средина (СПЖС), Проценка на влијанието врз животната средина (ПВЖС) или редуцирана Проценка на влијанието врз животната средина (ПВЖС) - Елаборат за заштита на животната средина.

Постапката за одредување на потребата за спроведување на Постапка за проценка на влијанието врз животната средина за проект (ПВЖС) е фазата во која што МЖСПП одлучува дали треба да се изготви СПЖС, ПВЖС или Елаборат. За развој на проекти коишто на припаѓаат на листата на проекти за коишто мора да се изврши постапката ПВЖС (мали проекти), потребно е да се изготви Елаборат за заштита на животната средина (релевантен за проекти од категорија Б, проект согласно работните политики на Светска банка 4.0.1 и Постапката за проценка на влијанието врз животната средина).

2.2 Постапка за проценка на влијанието врз животната средина за мали проекти

Во текот на правната постапка ПВЖС, во фазата на одредување на постапката за проценка на влијанието врз животната средина на проектот, доколку Министерството за животна средина и

просторно планирање одлучи дека не постои потреба за имплементирање на ПВЖС, инвеститорот треба да ја отпочне постапката за изготвување на Елаборат за заштита на животната средина. Оваа постапка е задолжителна за мали проекти коишто предизвикуваат краткотрајни, незначителни негативни влијанија врз животната средина, кога Министерството за животна средина и просторно планирање, во рамките на горенаведената одлука, одлучува дека потребата за изготвување на Елаборат е во согласност со Правилниците наведени подолу (на пр. Реконструкција или конструкција на локални улици, патишта, конструкција на локални мрежи за снабдување со вода, канализации и прочистителни станици за отпадни води (од мал обем – помалку од 10 000 жители, итн.).

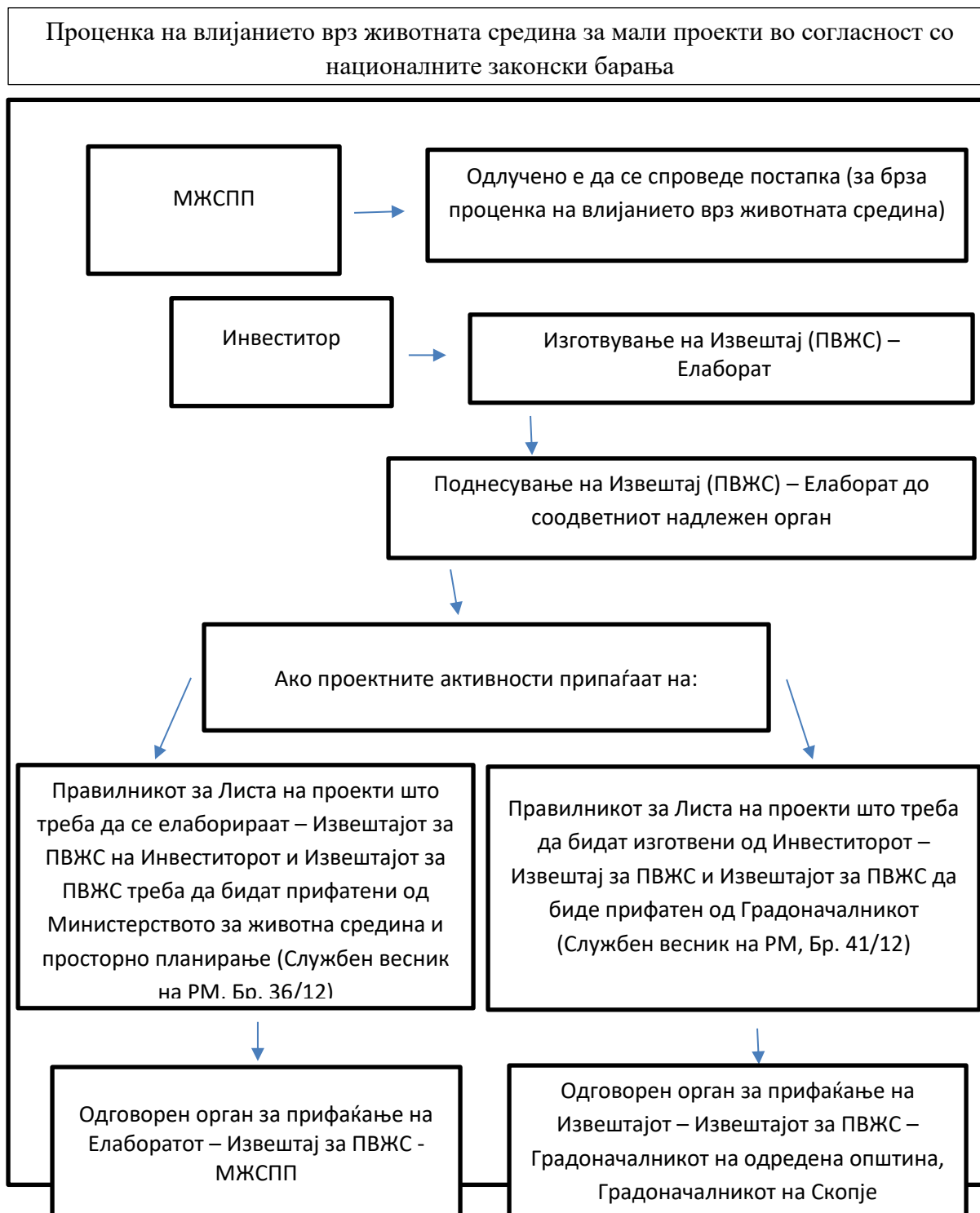
Постојат два Правилници за изготвување на Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за проценка на влијанието врз животната средина) за мали проекти:

- Правилник за Листата на проекти за коишто Инвеститорот и Елаборатот треба да бидат изготвени од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање („Службен весник на Република Македонија“ Бр. 36/12);
- Правилник за Листата на проекти за коишто Инвеститорот и Елаборатот треба да бидат изготвени од страна на градоначалникот на општината или градоначалникот на Град Скопје („Службен весник на РМ“ Бр. 32/12).

Содржината на Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за ПВЖС) треба да биде во согласност со Правилникот за формата и содржината на Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за ПВЖС), постапката за нивно одобрување, како и начинот на чување на Регистарот на одобрени елаборати („Службен весник на РМ“, Бр. 123/12).

Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за ПВЖС) ги содржи главните одлики на проектните активности, главните позитивни и негативни влијанија врз животната средина што се нагласени согласно тековната состојба на животната средина за одредената локација. Поедноставената Програма за заштита на животната средина во рамките на Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за ПВЖС) се состои од разновидни мерки коишто се наменети за спречување, ублажување и неутрализирање на негативното влијание врз сите елементи на животната средина, а истите се засновани на национални закони за животната средина и добра

меѓународна пракса. Не е предвидена јавна расправа за изготвување и прифаќање на Елаборатот за заштита на животната средина (Извештај за ПВЖС). Слика 4 покажува поедноствен приказ на постапката за проценка на влијанието врз животната средина на проектот, како и Органот што ја одобрува студијата за ПВЖС/Елаборатот.

Слика 6 Постапка за проценка на влијанието врз животната средина за проекти со мал опсег (Проценка на влијанието врз животната средина)

Согласно националното законодавство, за активностите предвидени со овој под-проект беше изготвен Елаборат за заштита на животната средина.

Решението за одобрување на Елаборатот за заштита на животната средина за инфраструктурниот проект за реконструкција на локалниот пат до „Михајлово“ – Бр. 11-5556/3 од 16/10/2019, издадено од страна на Општина Кавадарци, е приложено во Анекс 1 од овој ПУЖССА.

2.3 Јавна расправа за Планот за управување со животна средина и социјални аспекти

Планот за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА) изготвен за овој проект ќе преставува дел од договорот за грант, тендерската документација и договорот со изведувачот (заедно со предмерот), а имплементацијата на мерките предвидени согласно Планот за ублажување и мониторинг е задолжителна. Имплементацијата на ПУЖССА е задолжителна за изведувачот и Општина Кавадарци.

Инженерот за надзор, ангажиран од општината, е одговорен за надгледување и проценка на имплементирањето на предложените мерки од планот за ублажување и мониторинг и за поднесување извештај до инвеститорот Општина Кавадарци и канцеларијата на Проектот за локална и регионална конкурентност.

Општината ќе известува за состојбата на животната средина и применувањето на мерките за ублажување и мониторинг и во редовните извештаи за напредок на под-проектот и во посебниот извештај за имплементација на ПУЖССА на секои три месеци (освен ако не е поинаку одредено од експерт за животна средина, одобрен од експертот за животна средина на Светска банка). Овие извештаи ќе се препраќаат до експертот за животна средина.

Според Рамката за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА), овој ПУЖССА мора да се стави на јавна расправа и да се објави пред грантот конечно да биде одобрен. Штом ќе биде одобрена нацрт-верзијата на ПУЖССА од страна на (Единицата за имплементација на проектот (ЕИП) и Експертот за животна средина) и Експертот за животна средина од Светска банка, истата ќе биде поставена на вебсајтот на Единицата за имплементација на проектот и/или на

вебсајтот на Кабинетот на Заменик-Премиерот на Република Северна Македонија за економски прашања, Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот и вебсајтот на Општина Кавадарци каде што ќе остане јавно достапна најмалку 14 дена.

Печатена копија ќе биде достапна во Единицата за имплементација на проектот (ЕИП)/Кабинетот на Заменик-Премиерот за економски прашања на Република Северна Македонија (КЗПЕП) и во Општина Кавадарци. Повикот за коментирање и учество во јавната расправа (со место и датум) ќе биде заедно со објавувањето на ПУЖССА. Јавната расправа ќе се одржи во Општина Кавадарци на крајот на консултативниот период. Апликантот Општина Кавадарци проактивно ќе ги извести и ќе ги покани важните чинители во проектот, вклучувајќи локални НВО, засегнати заедници и општини, на директен и соодветен начин. Поднесените коментари ќе бидат вклучени во Извештајот од јавната расправа којшто ќе биде дел од конечната верзија на ПУЖССА. На овој начин, сите јавни коментари ќе бидат достапни за апликантите и тие ќе ги земат предвид сите релевантни коментари и ќе ги вклучат реакциите и коментарите во финалниот ПУЖССА.

ПУЖССА мора да се расправа јавно. Имплементирањето на ПУЖССА ќе овозможи навремено имплементирање на задолжителните мерки и ќе придонесе за реализација на проектните активности без значителни влијанија врз животната средина.

3. Основа / Опис на општината

3.1 Институционална поставеност

Активностите поврзани со имплементацијата на под-проектот „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“ ќе се изведуваат на територија на Општина Кавадарци од страна на Општина Кавадарци. Општина Кавадарци е единица на локална самоуправа која што ја извршува својата работа во согласност со Законот за локална самоуправа. Општината претставува услужен центар за граѓаните во делот на комуналните проблеми, градење, урбано планирање, даноци, образование, заштита на животната средина, култура, спорт, итн. Преку општинската администрација и преку Јавното комунално претпријатие „Комуналец“, чијшто основач е општината Кавадарци, општината се труди да ги задоволи потребите на своите жители. Главни задачи на Комуналното претпријатие се одржување на водоснабдувањето, канализациониот

систем во општината, управување со отпад, одржување на комунална хигиена, одржување на локалните пазари, зелени површини и паркови, како и одржување на одводи за води од невреме и колекторски систем. Општина Кавадарци има капацитет да управува со животната средина на својата територија преку Одделението за урбанизам, комунални работи и заштита на животна средина, како и преку овластен инспектор за животна средина.

Општина Кавадарци е единица на локална самоуправа со седиште во град Кавадарци. Општинските органи се Градоначалникот, којшто е одговорна личност и ја претставува општината, и Општинскиот совет којшто се состои од 19 советници, како тело коешто ги застапува жителите на општината. Со цел да се имплементираат активностите коишто се под надлежност на општината, општинската администрација се состои од 100 вработени во согласност со Актот за систематизација и истите се организирани во шест одделенија и две одделенија:

- Одделение за урбанизам, комунални работи и заштита на животна средина
- Сектор за уредување и располагање со градежно земјиште
- Одделение за правни и општи работи
- Одделение за финансиски прашања
- Сектор за локален економски развој
- Одделение за управување со човечки ресурси
- Единица за инспекциски надзор
- Одделение за внатрешна ревизија

Со цел реализирање на предвидените проектни активности и во согласност со Законот за градба („Службен весник на Република Македонија“ Бр. 130/09 и дополнетиот Член 97с), општината издаде ПОТВРДА за верификација на барањето за реконструкција на линиски објект со технички број 3533. Сите инфраструктурни активности од страна на Изведувачот треба да се изведуваат во согласност со техничките услови на проектната документација.

3.2 Географска положба, геолошки карактеристики, релјеф и геологија

Општина Кавадарци се наоѓа во јужниот дел на Република Македонија и е со површина од 1,132 km². Границите на општината се поклопуваат со државната граница со Грција, додека пак на исток општината граничи со општина Неготино, на запад со општина Прилеп и на север со општина Велес.

Слика 7: Локација во однос на другите општини

Општина Кавадарци зазема најголем дел од Тиквешката котлина, која што го формира централниот дел од Повардарието. Во рамките на општината има 55 населени места, од кои едно е урбано, а четири се приградски населби. Градот Кавадарци се наоѓа на надморска висина од 230-270 m.

3.3 Геолошки карактеристики

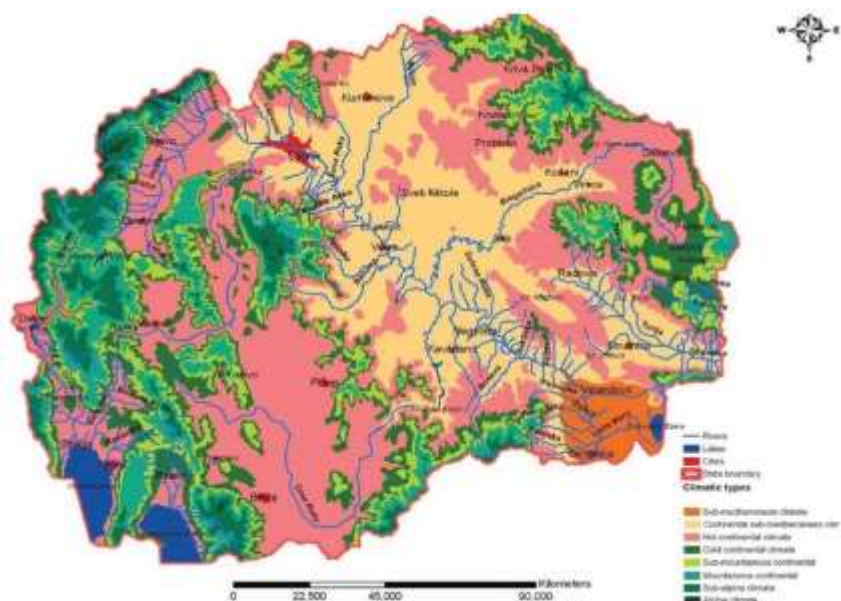
Територијата на општина Кавадарци е дел од Тиквешката котлина и се карактеризира со бројни висорамнини и брановидни рамнини, а исто така се протега и до повисоки места и планински терени коишто формираат дел од планинските масиви што ја оградуваат оваа област од речиси сите страни. На север, северо-исток и исток се Градечка планина, Конечка планина и Слан дол, коишто се дел од комплексот Серта, на југ и југо-запад се границите на Кожуф планина и на запад е пространата езерска рамнина Витачево.

Највисоките врвови на Серта достигнуваат надморски висини од 1003 m и 1152 m, Кожуф 1727 m, висорамнина Витачево 900 m.

Општина Кавадарци е сместена во рамничарскиот дел на Тиквешката котлина и припаѓа на Вардарскиот регион. Тектонските движења во минатото предизвикале присуство на карпести маси од различна старост. Присуството на Црна Река и нејзиното излевање и поплавување на животната средина резултирало со создавање на алувијални почви во најгорниот слој на почвата кои се од прва бонитетна класа погодни за градинарски култури. Досега се откриени бројни археолошки локалитети на територијата на Тиквеш, од кои најзначајни се: Стоби, Антигона, Белград, Јанковец, Градот-Тиквеш (остров во Тиквешкото езеро), Пешков рид и други.

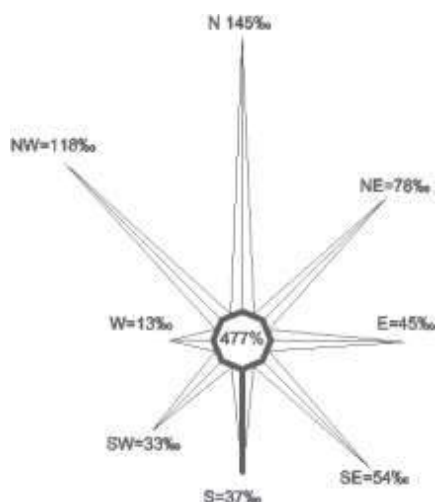
3.4. Климатски карактеристики

Овај предел се одликува со своевидна модификација на Медитеранска, планинска и континентална клима која што дозволува просечната годишна температура во овие области да биде 13 степени. Влијанието на Медитеранската клима надоаѓа од Демиркаписката клисура, а од Велешката клисура се чувствува влијанието на постудена континентална клима. Просечната годишна температура е 13.3 °C, а просечниот годишен максимум е 18.8 °C, додека пак просечниот годишен минимум е 7.4 °C, притоа годишната амплитуда е 23 °C. Најтоплиот месец во годината е јули со просечна температура од 24.3 °C, а најладниот месец е јануари со просечна температура од 1.3 °C. Просечната годишна количина на врнежи изнесува 458 mm, а месец со најмногу врнежи е мај со 52.2 mm и ноември со 51.1 mm. Најсушен месец е август со врнежи од 23.9 mm и септември со 26.9 mm. Просечниот број на снежни денови е 25, а мразниот период изнесува 129 дена. Годишно има просечно 18 магливи денови.

Слика 8. Климатски региони во Република Северна Македонија

Северниот ветар е со честина од 145 %, а северозападниот е со честина од 225 %. Најретко дува западниот ветар со честина од 13 % и југозападниот со 33 %. Просечната годишна брзина на воздушните струења е 0.8 m/s. Северниот и јужниот ветар се со мала зачестеност од 27 %, односно 23 % со просечна годишна брзина од 2.7 m/sec, односно 5.4 m/sec. Источниот ветар има зачестеност од 24 %, а западниот е со зачестеност од 18 %.

Слика 9: Роза на ветрови

Просечниот број на ведри денови е 118 денови, облачни денови 153 и тмурни денови 94. Просечната годишна влажност на воздухот е 71%.

3.5 Хидролошки карактеристики

Црна Река, минувајќи низ општина Кавадарци, создава можност во најблиска иднина да се изгради ХЕЦ Галиште. Планинските масиви Кожуф и Козјак нудат одлични предуслови за изградба на хидроенергетски објекти. Најзначајните реки во котлината се Црна Река, Бошавица, Дошница и Луда Мара која што тече низ градот Кавадарци. Сите овие реки припаѓаат на сливното подрачје на реката Вардар. Во рамките на општината има две езера, Тиквешкото езеро како најголема вештачка акумулација во Северна Македонија и малото Моклишко езеро што се наоѓа во месноста Моклиште. Тиквешкото езеро е најголемо по површина вештачко езеро во Република С. Македонија. Тоа се наоѓа во јужниот дел на државата, во кањонот на реката Црна и е оддлучено 12 km од градот Кавадарци.

Слика 10: Мапа на реките во Република Северна Македонија

Една од целите во развојот на водостопанството во Република Северна Македонија е целосна искористеност на водниот потенцијал на водните текови во рамките на повеќенаменските системи. Досега се искористени 30.5% од вкупниот хидроенергетски потенцијал на Република Северна Македонија.

3.6 Клима

Климата во овој предел е умерено континентална, со одликува со долги и топли лета и кратки и благи зими. Годишната амплитуда на температурата е прилично висока и изнесува 25.4 °C. Најзачестени се ветровите коишто дуваат од југо-запад и запад. Зависно од температурата на воздухот, неговата влажност е значаен климатски елемент за земјоделството. Просечната релативна влажност е 70%. Најниска е во август – 56%, а највисока во декември – 83%. Бројот на магливи денови е незначителен, а облачноста не е голема. Просечната годишна облачност изнесува 5.0.

3.7 Демографски карактеристики

Според Пописот на население и домаќинства од 2002 година, во општина Кавадарци живеат 38,741 жители со што градот припаѓа на групата на градови со средна големина. Етничкиот состав на населението е следниов:

- Македонци - 38,354 (97.14%);
- Роми - 368;
- Срби - 159;
- Турци - 151;
- Власи - 22;
- Бошњаци - 4;
- Албанци - 2;
- Други - 128.

Со новата територијална поделба, подрачјето на општина Кавадарци ги покрива следниве населени места: градот Кавадарци, со приградските населби Ваташа и Глишиќ и 21 селски населени места.

3.8 Биодиверзитет

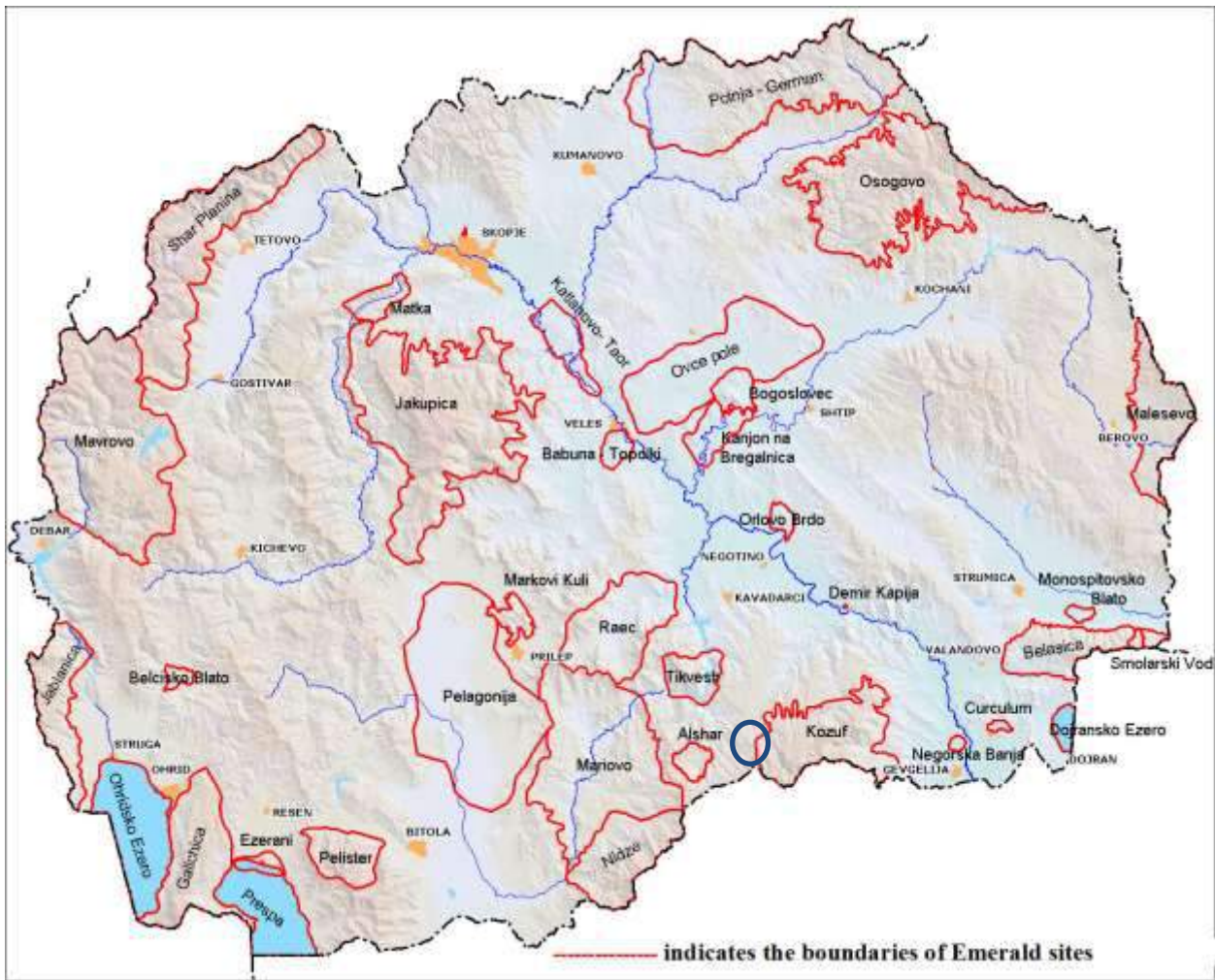
Во овој предел постојат добри услови за развој на фауната, што се должи на просторната, морфолошката, растителната и климатската разновидност, погодните хидролошки услови и релативно малата човечка популација. Некои од претставниците на дивниот свет во ова подрачје се: волкот (*Canis lupus*), еленот (*Cervus elaphus*), дивата коза (*Rupicapra rupicapra*), зајакот (*Lepus europaeus*), лисицата (*Vulpes vulpes*), дивата свиња (*Sus scrofa*), Европскиот јазовец (*Meles meles*) и други.

Најчести видови на риби во областа на Тиквешкиот регион се: крап, сом, шаран. Природните и еколошки услови на регионот нудат можности за развој на лов во природни и чисти предели. Во општината постојат седум ловишта: Каменодолско, Сопотско, Чешково, Страговски, Горниково, Рожденско и Бохулско, со вкупна површина од 11,900 ha. Ловиштата од ова подрачје ги содржат сите видови на дивеч и дива свиња.

Во близина на Тиквешкото езеро се наоѓа строго заштитена природна зона со површина од 10,600 ha. Во овој предел има забележано 131 различни видови на птици. Европската јавност ја привлекуваат големите грабливи птици кои припаѓаат во групата на светските и европските раритети. Друг редок и постојан жител на овој предел е црниот мршојадец (*Coragyps atratus*) и царскиот орел (*Aquila heliaca*), белиот мршојадец (*Gyps africanus*) и брадестиот мршојадец (*Gypaetus barbatus*). Бидејќи општина Кавадарци е на патот на миграцијата на птиците, тука престојуваат и прекрасни лебеди.

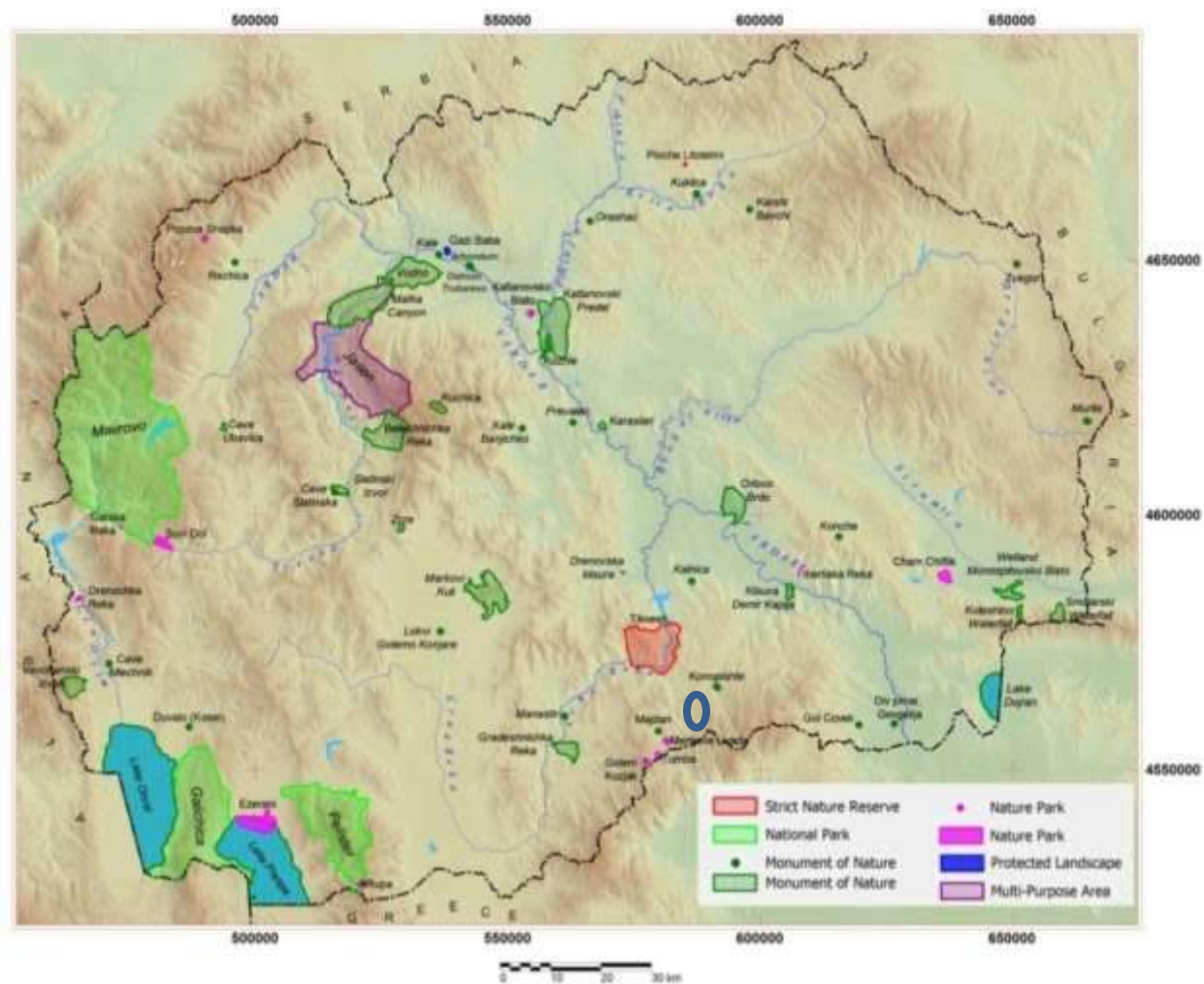
Со реализацијата на проектот, влијанието од активностите предвидени со проектот врз околната флора и фауна ќе се случи во фазата на реконструкција и работни активности. Локацијата е во близина на заштитените области (ЕМЕРАЛД локалитетот Кожуф), но бидејќи проектната активност е ограничена на реконструкција на постоечкиот локален пат, задржувајќи ја својата постоечка ширина и должина, нема да бидат загрозени никакви критични или природни живеалишта.

План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“

Слика 11: Емералд мрежа во Северна Македонија (синиот круг ја означува локацијата на патот)

План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“

Слика 12: Заштитени подрачја во Северна Македонија (синиот круг ја означува локацијата на патот)

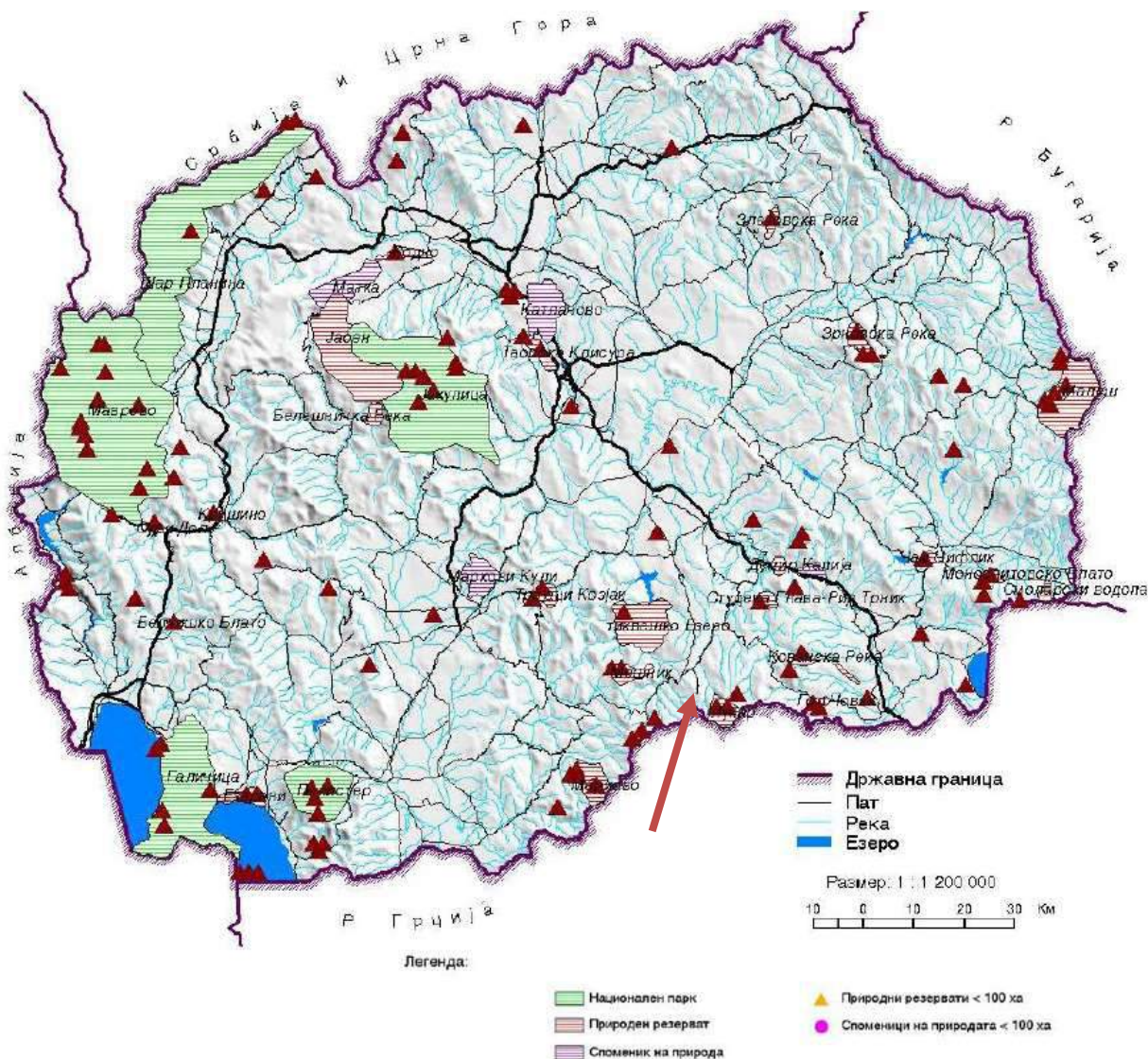

Figure 9: National protected and planned areas (Source: MOEPP, 2004b).

Слика 13: Заштитени подрачја во Северна Македонија (црвената стрелка ја покажува локацијата на патот)

3.9 Вегетација

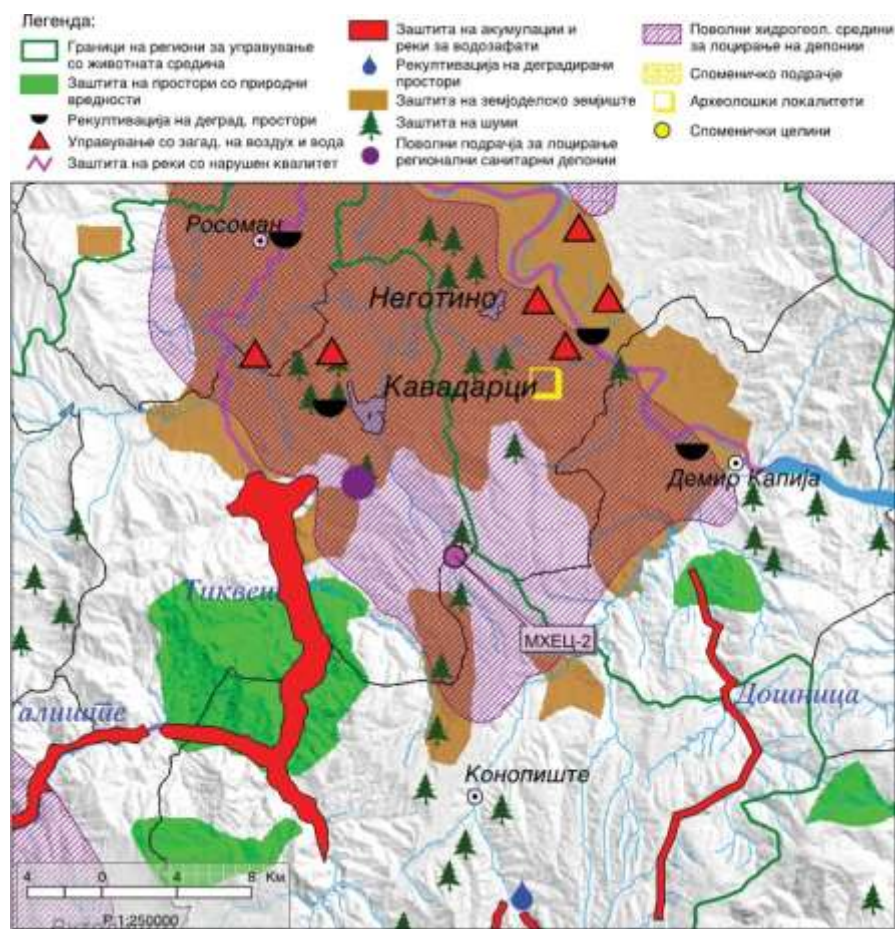
Во подрачјето на проектот се наоѓаат следниве видови на вегетација: *Quercus pubescens* и *Carpinus orientalis*. Црн бор (*Pinus nigra*) е едно од основните шумски дрвја. Во пределот на каналот има бел багрем (*Robinia pseudoacacia*), додека пак присуството на диви капини (*Rubus* sp.) прави теренот да може да се испитува непречено. По течението на реката Луда Мара се наоѓа хидрофилна вегетација, главно доминирана од тополи (*Populus* sp.).

Вегетацијата во оваа област е деградирана бидејќи овие подрачја интензивно се користат за земјоделство и одгледување на стока. Во делот каде што каналот се реконструира има две заедници:

ass. *Carpinetum orientalis macedonicum* – заедница на шумски бубмар;

ass. *Carpino orientalis - Quercetum confertae*.

Други видови присутни во оваа област се: *Fraxinus ornus*; *Corylus colurna*; *Corylus avellana*; *Rosa* sp.; *Rubus* sp.; *Juglans regia*. Орегот е еден од најзастапените видови во ова подрачје и најчесто се наоѓа покрај реките.

Слика 14: Ре-зонирање и категоризација на заштитеното подрачје

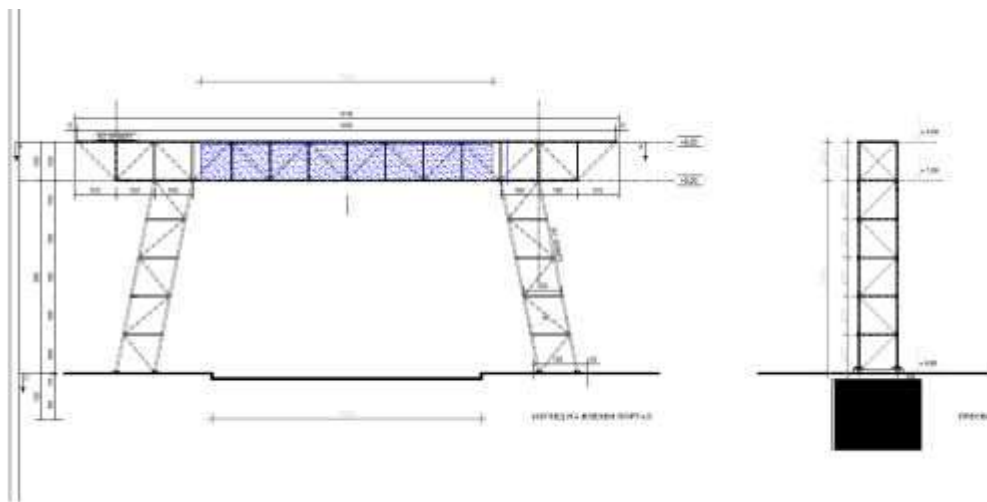
4. Влијание врз животната средина и социјални аспекти

Имплементацијата на предвидените активности од под-проектот „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“ ќе предизвика одредено влијание врз животната средина и социјалните аспекти.

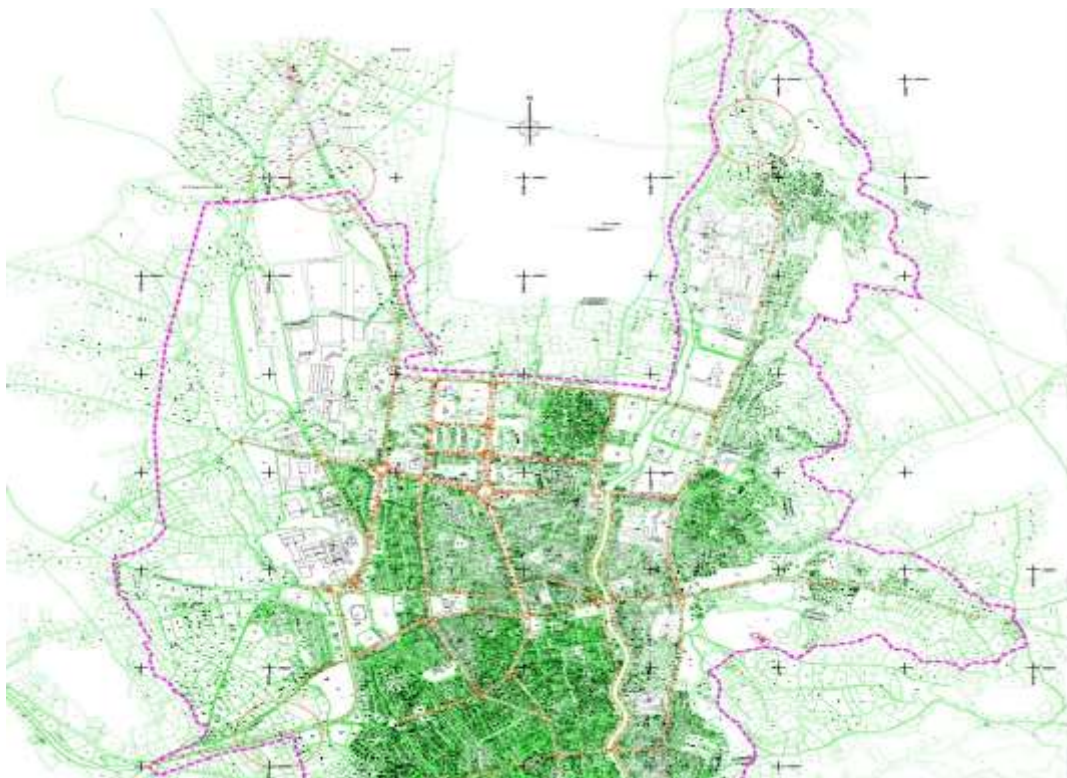
Изготвувањето на овој ПУЖССА е со цел лоцирање и одредување на потенцијална појава на какви било штетни ефекти врз животната средина за време на реализирањето на планираните проектни активности.

Влијанието врз животната средина од предложениот под-проект може да настане како резултат на следниве активности:

1. Реконструкција на локалниот пат до „Михајлово“ со вкупна должина од 6.3 km.
2. Поставување на три вински порти со симболи коишто ќе го изразуваат винскиот карактер на Кавадарци. Тие ќе бидат поставени на трите влезови во градот – патниот правец Росоман-Кавадарци, патниот правец за Прилеп и за Неготино. Винските порти ќе бидат изработени од челични држачи коишто ќе бидат поставени во темел од армиран бетон. На секоја страна од портите ќе бидат поставени електрични билборди коишто ќе имаат свој сопствен соларен панел како извор на енергија.

Слика 15: Дизајн на портите

Слика 15: Локација на портите (портокалови кругови)

4.1 Емисии во воздухот

Квалитет на воздухот

Локациите каде што ќе се изведуваат активностите се релативно мирни места, без интензивен сообраќај што драматично би влијаело на животната средина и квалитетот на воздухот. Во текот на оваа фаза се очекува да се појават следниве емисии:

- Очекувано е да се појават фугитивни емисии на прашина при чистење на површината и гребење на постоечкиот асфалт, долж трасата и локациите каде што се ракува со материјалите;
- Емисии на издувни гасови од градежната механизација;
- Ако материјалите кои произведуваат прашина не се покријат при транспорт ќе се предизвикаат емисии на прашина.

Прашината создадена при механички интервенции за транспортната механизација и согорувањето на гориво при градежните работи влијае не само на поблиската туку и на пошироката животна средина во зависност од големината на честичките (аеродинамичен дијаметар) и метеоролошките услови за време на активностите, првенствено поради брзината на ветерот (што влијае на нивно распространување – трансмисија). Влијанието од фугитивната емисија на прашина создадена за време на градежната фаза ќе се интензивира заедно со емисиите од градежните машини. За

време на градежните активности, најсензитивните рецептори изложени на емисиите во воздухот ќе бидат работниците на градежната локација. Влијанието врз квалитетот на воздухот може да се смета како краткотрајно, локално, индиректно, брзо и незначително.

4.2 Емисии во водата

Во текот на активностите ниеден вид на отпад или делови од отпад нема да се депонираат во или во близина на корисниците на вода. Ќе се спроведе превентивно складирање на отпадот со цел спречување на негово истурање (привременото складирање на отпад треба да биде заштитено од протекување, а за опасен и неопасен отпад треба да има и секундарно затворање и систем за складирање). Ако се случи протекување на опасен отпад, истиот треба да се отстрани и да се депонира согласно процедурите и мерките за управување со опасен отпад. За работниците ќе има обезбедено санитарни објекти со цел да се спречи протекување на отпадна вода. Исто така постои можност за протекување на опасен отпад од цистерните, контејнерите, градежната опрема и возилата.

4.3 Бучава

Поимот „бучава“ значи секој непријатен звук што човечкото уво тешко може да го поднесе. Бучавата како комплексен физички феномен и зависно од нејзиниот интензитет, траење и фреквенција, влијае негативно на физичката состојба и може трајно и делумно да го оштети слухот, да предизвика вознемиреност и да влијае на здравјето.

Нивото на бучава нема да го премине дозволеното ниво на бучава согласно постоечките закони. Во текот на изведувачето на активностите, ќе настане бучава од машините коишто ќе ги изведуваат градежните активности. Надгледување на нивото на бучава ќе се врши за време на изведувачето на градежните активности, по барање на овластен инспектор за животна средина или доставени поплаки. Работниците треба да бидат обезбедени со уреди за заштита на ушите.

4.4 Отпад

Количината на отпад која ќе се создаде во текот на проектните активности ќе биде различна. Според Листата на видови отпад, отпадот што ќе се создаде во оваа фаза може да се класифицира како мешан комунален отпад од градежни активности, отпад од градење и рушење, мала количина на опасен отпад поради несакано истурање на масла и лубриканти од возилата и опасен отпад од пакување.

Несоодветно управување со отпадот создаден во текот на оваа фаза може да предизвика негативни влијанија врз животната средина. Класификацијата на отпадот ќе биде во согласност со националната листа за отпад. Транспортот и конечното депонирање на инертен, градежен и комунален отпад ќе се изврши во лиценцирана депонија со која работи лиценциран оператор.

Потенцијалниот опасен отпад (моторно масло, гориво за возила, боја и нивните амбалажи, измрсени крпи и облека) ќе се соберат одделно и ќе се дадат на оператор којшто има надлежност да собира и транспортира опасен отпад. Опасниот отпад ќе се преработува единствено во валиден и лиценциран објект/депонија. Патеките за собирање на отпадот и лиценцираните депонии за депонирање на отпадот ќе се идентификуваат за сите видови на отпад што настанал како резултат на активности за рушење.

Минералниот (природен) отпад од активности за рушење и градење ќе се оддели од општиот отпад, органскиот, течниот и хемискиот отпад, за да се сортира на самата локација и привремено да се складира во соодветни контејнери. Во зависност од неговото потекло и структура, минералниот отпад повторно ќе се употреби на својата изворна локација. Секогаш кога постои можност, изведувачот ќе ги рециклира и повторно ќе ги употреби соодветните трајни материјали.

фаза	Бр.	Вид на отпад	Број од Листата на видови отпад (Службен весник Бр. 100/2005 на РМ)	Годишна количина на отпад изразена во тони или галони	Метод на третирање на отпад (преработка, складирање, трансфер, депонирање, итн.)	Назив на правниот субјект што работи со отпад и локација каде отпадот е депониран (депонија)
Фаза на реконструкција	1	Мешан комунален отпад	20 03 01	Не може да се одреди	Привремено складирање во кеси, контејнери за отпад поставени на градежната локација	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад
	2	Органски отпад (растенија, корења, грмушки, итн.)	20 02	Не може да се одреди точната количина	Локацијата за складирање ја одредува општината додека не се предаде на општинското комунално претпријатие	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад
	3	Градежен отпад	17 03 02	Не може да се одреди точната количина	Складирање на соодветна локација додека не се депонира во легална депонија за градежен отпад	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад
	4	Изгребан асфалт	17 03 02	Не може да се одреди точната количина	Складирање на соодветна локација додека не се употреби повторно (ако е можно) или депонирање во легална депонија за градежен отпад	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

	5	Земјен материјал	17 05 06	Не може да се одреди точната количина	Складирање на соодветна локација додека не се употреби повторно (ако е можно) или депонирање во легална депонија за градежен отпад	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад
Оперативна фаза	6	Мешан комунален отпад	20 03 01	Не може да се одреди точната количина	Привремено депонирање во контејнери и транспорт и депонирање во легална депонија	Лиценцирано претпријатие за управување со отпад

4.5 Емисии во почвата

Влијанието врз почвата во текот на реализацијата на проектните активности ќе биде незначително, во зависност од успешната имплементација на мерките за спречување и ублажување, а исто така затоа што нема проширување на постоечката патна делница.

Фаза на реконструкција

Во оваа фаза ќе се појават следниве влијанија:

- Потенцијално несакано протекување на горива и масла од градежната механизација, што претставува процес што може да предизвика влијанија врз подземните води, бидејќи нивната филтрација оди низ почвата;
- Несоодветно управување со создадениот отпад на градежната локација.

Оперативна фаза

Во оперативната фаза, емисиите на издувни гасови кои настануваат како резултат на сообраќајот и создавањето на прашина по патот ќе бидат со намален интензитет и влијание на почвата, поради фактот дека подобрувањето на коловозот и квалитетот на патната делница ќе ја намали можноста за создавање на прашина и ќе резултира со скратено време на возење преку оваа делница.

Влијанијата врз почвата ќе бидат индиректни, кумулативни, локални и со мал интензитет. Во однос на траењето, тие ќе бидат постојани.

4.6 Биодиверзитет (флора и фауна)

Со реализација на проектот, влијанието од активностите предвидени со проектот на околната флора и фауна ќе се појават во градежната фаза и оперативната фаза.

Градежна фаза

Во оваа фаза, влијанијата врз околниот биодиверзитет можат да се појават како резултат на користењето на градежна механизација преку создавање на бучава, фугитивна емисија на прашина и емисија на издувни гасови и несакани протекувања. Зголемувањето на бројот на работници на локацијата може да предизвика нарушување на биодиверзитетот.

Можни влијанија врз дивниот свет, како што се вознемирување на животни и претерано расчистување на теренот, можат да се појават во локацијата на под-проектот која што е во близина на областа ЕМЕРАЛД локалитет Кожуф (планина). На локацијата на локалниот пристапен пат до „Михалјово“, потенцијалните влијанија ќе бидат врз земјените животински видови. Влијанијата на овие локации се очекува да бидат краткотрајни, реверзибилни, локални и со мал интензитет во текот на реконструктивниот период.

Сепак, бидејќи овие локалитети се постоечки и поради опсегот и периодот на имплементација на предвидените активности, влијанијата ќе бидат краткотрајни, реверзибилни, локални и со мал интензитет.

Оперативна фаза

Во текот на оперативната фаза не се очекуваат влијанија врз ЕМЕРАЛД локалитетот Кожуф.

При употребата на објектите што се предмет на овој документ, влијанијата врз околниот див свет ќе бидат минимални или нема да има влијанија воопшто.

4.7 Социјални влијанија

Проектните активности не вклучуваат експропријација на земјиште и поради тоа нема социјални влијанија настанати како резултат на проблеми поврзани со експропријација на земјиште и раселување. Во текот на имплементацијата на проектните активности, можат да настанат одредени влијанија врз локалното население како резултат на ограничено/делумно функционирање на локалниот пат, зголемена бучава, фугитивни емисии на прашина, итн. Но, овие влијанија ќе бидат краткотрајни и ограничени на просторот околу локацијата предвидена за проектните активности.

5. Мерки за ублажување

Мерките за ублажување опишани во овој дел се општи, а деталните задолжителни мерки за ублажување се наведени во табела во поглавјето – План за ублажување и мониторинг.

Изведувачот мора да се усогласи со сите услови со цел да ја елиминира можноста за предизвикување долготрајна штета врз животната средина, потенцијална повреда на работници,

локални жители и туристи. Сите градежни активности мора да се изведуваат од страна на обучени работници.

Следниве страни се одговорни за имплементирање на програмата за заштита на животната средина:

1. Изведувач (компанија избрана на тендер);
2. Инженер за надзор;
3. Апликант / корисник / Општина Кавадарци.

5.1 Општи услови

Активностите предвидени во овој проект ќе се изведуваат на следниов начин со цел да се усогласат со општите услови. Првенствено ќе биде известно локалното население за отпочнувањето и времетраењето на градежните работи, а ќе се изготви и Известување коешто ќе биде поставено на општинската огласна табла и општинскиот вебсајт. Лицата вклучени во овој проект имаат обврска да користат соодветна опрема за лична заштита. Пред лансирање на проектот, локални градежни инспектори и инспектори за животна средина ќе бидат известени за градежните работи пред нивното отпочнување и однапред ќе се обезбедат сите неопходни дозволи. Во текот на работата ќе се постават ознаки и информативни табли и сите отворени јами ќе бидат покриени и јасно обележани кога не се извршуваат работни активности. Исто така е важно на локацијата каде што активностите ќе се изведуваат да има достапна опрема за прва помош.

5.2 Воздух

Во текот на градежните и реконструктивните активности, ќе се имплементираат следниве заштитни мерки со цел да се минимизира негативното влијание врз воздухот. Транспортните траси и локации каде што се ракува со материјалите ќе се прскаат со вода во суви и ветровити денови. Градежните материјали исто така ќе се чуваат запечатени на соодветни места со цел да се намали распространувањето на прашина. Возилата, градежната опрема и машини ќе се управуваат од страна на искусни вработени, добро ќе се одржуваат и ќе бидат во согласност со применливите стандарди за емисии на гас.

Во текот на активностите, возилата (миење на тркалата) и градежните машини ќе се одржуваат непрекинато со цел случајно да се открие протекување на моторно масло, зголемени емисии и загадување. За да се намали негативното влијание врз воздухот, исто така сите материјали кои

создаваат прашина ќе бидат покриени при транспорт, работниците ќе користат заштитни маски при работа и ќе се забрани користење на оган и горење на отпад околу и на градилиштето.

5.3 Вода

Активностите предвидени во овој проект ќе се извршуваат на следниов начин со цел да се намали негативното влијание врз водната околина. Како прво, забрането е фрлање на каков било вид на отпад или делови од отпад во или близу до корисниците на вода во Кавадарци. Исто така ќе се спречи истурање на отпад, а доколку има протекување на опасен отпад, истиот треба да се собере, да се отстрани, да се исчисти местото, како и да се следат детално процедурите и мерките за управување со опасен отпад.

Во текот на градежните работи треба да се применат следниве заштитни мерки со цел да се минимизира негативното влијание врз површинските и подземните води:

- Да се врши редовно одржување на возилата и градежната механизација и периодични поправки согласно процедурите, за да се намали протекувањето, емисиите и дисперзијата (при градежни активности). Забрането е одржување и поправка на возилата и градежната механизација на местото/локацијата на реконструкција.
- Возилата и градежната механизација на изведувачот да ги користат постоечките пристапни патишта.
- Внимателно да се одбере локацијата за градежните материјали, складишта / депонирање на градежниот отпад.
- Ископаната почва треба соодветно да се огради за да се спречи нејзино распространување во водната околина (најмалку 50 m оддалеченост од воден тек).
- Да се спречи истекување на опасен отпад (привременото складирање на отпад треба да биде заштитено од протекување, а опасниот или токсичен отпад да биде опремен со секундарен затворен систем, на пр. со дупли сидови или комплет контејнери).
- Доколку се случи истекување на опасен отпад, да се сопре и да се отстрани, да се исчисти местото и да се следат процедурите за управување со опасен отпад.
- Во случај на истекување што доаѓа од работната површина потенцијално контаминирано со опасни супстанции, истото треба да се собере на самото место, да се стави во привремен басен и да се транспортира до соодветна лиценцирана прочистителна станица за отпадни води.
- Да се утврди со редовно тестирање дека водата што се пумпа назад во природните водни текови никогаш не излегува надвор од регулаторните стандарди за квалитет на водата.
- **Да се инсталираат и да се одржуваат соодветни санитарни објекти за работниците. Отпадните води од овие извори ќе се транспортираат до соодветни објекти за третирање на отпадни води.**

5.4 Бучава

Во текот на градежните и реконструктивните активности ќе се имплементираат следниве заштитни мерки со цел да се минимизира бучавата. Како прво работните часови ќе бидат ограничени помеѓу 07-19 часот и ќе има забрана за работа ноќе. Исто така градежните активности соодветно ќе се планираат за да се намали употреба на опремата што создава бучава. Во текот на работните активности, капаците на моторот на генераторите, воздушните компресори и друга механичка опрема треба да бидат затворени, опремата да се постави колку што е можно подалеку од населени области, а жителите/сензитивните рецептори ќе бидат известени за градежните активности и за работните часови. Од големо значење ќе биде и надгледување на нивоата на бучава при изведувањето на градежните работи (по барање на овластен инспектор за животна средина и за оплаки).

5.5 Отпад

Во текот на активностите ќе се преземат заштитни мерки за да се минимизира негативното влијание од создавањето на отпад. Ќе се идентификуваат различни видови на отпад, ќе се сортираат на самото место и ќе се класифицираат согласно националната листа за отпад. Исто така ќе бидат поставени контејнери за секоја идентификувана категорија на отпад. Потенцијалниот опасен отпад ќе се собира одделно и ќе се депонира со помош на оператор којшто има надлежност да собира и транспортира опасен отпад. При изведувањето на активностите ќе се земе предвид и рециклирање.

Посебно внимание ќе се посвети на складирањето на сите видови опасни и токсични супстанции, при што тие ќе бидат складирани во безбедни контејнери означени со детален опис на составот, својствата и информации за управување со отпадот. Доколку се користат хемикалии и потоа се фрлат како отпад, треба да се преземат заштитни мерки кои се пропишани во Спецификациите за безбедност на материјалите (СБМ). Опасниот отпад може да се транспортира и да се управува единствено од лиценцирани компании во согласност со националното законодавство. Привременото складирање на сите видови на опасни и токсични супстанции (вклучувајќи и отпад) ќе биде во безбедни контејнери означени со детални информации за составот, својствата и управувањето.

Опасните супстанции (вклучувајќи и течен отпад) ќе се складираат во непропустливи контејнери со цел да се спречи истурање и протекување. Овие контејнери ќе имаат и секундарен затворен систем како што се контејнери со дупли сидови и затворени контејнери, и сл. Секундарниот сигурносен систем не смее да биде оштетен и напукнат, да може да се истури или брзо да се испразни; контејнерите со опасни супстанции мора да се чуваат затворени, освен кога се додаваат или вадат материјали. Со нив не смее да се ракува, да се отвораат или да се чуваат на начин кој може да предизвика протекување.

Контејнерите кои се користат за складирање на запаллив или реактивен отпад мора да бидат поставени најмалку 15 метри (50 стапки) подалеку од границата со речни текови. Големи количества на гориво нема да се складираат на самото место.

Отпадот во никој случај нема да се измеша и ќе се транспортира од страна на лиценцирани компании за собирање на отпад и ќе се депонира/преработува само во лиценцирани објекти.

Нема да се користат бои со токсични состојки, растворувачи или оловни бои.

Опасниот отпад ќе се транспортира и ќе се управува единствено од лиценцирани компании во согласност со националното законодавство; Опасниот отпад ќе се депонира исклучиво во лиценцирани депонии или ќе се преработува во лиценцирани објекти.

5.6 Биодиверзитет (флора и фауна)

Не се очекувани негативни влијанија врз дивниот свет, но со цел да се спречат сите несакани настани, мора да се имплементираат следниве мерки за ублажување:

- Нема да се искористува вода од реките или други природни извори во близина.
- Облогите, агенсите за заштита на дрвото (на пр. се применуваат на урбана опрема и опрема за играње) и други употребени агенсии нема да бидат токсични за водната околина.
- Нема да се применат антикорозивни мерки на самото место.
- Строго е забрането фрлање на вода или други материјали или течности во реките или други природни извори.
- Да се спречи истурање на опасен отпад од цистерни (задолжителен секундарен сигурносен систем, на пр. дупли сидови или комплет контејнери), градежна опрема и возила (редовно одржување и проверка на резервоарите за масло и гас), а машините и возилата може да се паркираат (маневрираат) само на асфалтирани или бетонски површини со систем за собирање на истечени води од површината.
- Детално да се проверат сите дупки и ровови пред да се пополнат.
- Забрането е собирање на дрво за огрев од и околу градежната локација.
- Забрането е вознемирување на животни и собирање на растенија во областа.
- Треба да се отстрани минимална зелена површина. Нема да се оштетат или да се отстранат дрвја при работата.
- Нема да има сеча.
- Нема да има отворен оган.
- Градежната локација ќе биде вратена во својата претходна состојба. Во случај на повторно зазеленување ќе се употребат само изворни растенија.

Како мерка за намалување на влијанијата од употребата на градежни машини (вибрација, бучава и зголемени емисии на издувни гасови) врз земјениот див свет, препорачано е да се користи

соодветна градежна механизација со точни технички карактеристики и употреба на соодветни погонски горива. Просторот што ќе биде зафатен со градежни работи треба да се сведе само на местото на градење кое што е предвидено во фазата на планирање. Забрането е да се собира дрво за огрев од и околу градежната локација. Забрането е малтретирање на животни во сите локации на проектот.

Со отпочнување на градежните активности, поточно со почнување на земјените работи, неопходно е да се отстрани и соодветно да се депонира како отпад површинскиот слој на почвата, којшто подоцна во финалниот дел од градежната фаза би се искористил за повторно култивирање на потенцијални насипи или засеци.

Постои ризик да се усмрти диво животно од удар на возило и со цел да се елиминираат вакви настани препорачливо е да се постави соодветна сообраќајна сигнализација за присуство на диви животни на патот како и за ограничување на брзината.

6. План за управување со животна средина и социјални аспекти

Планот за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА) претставува документ којшто ги дефинира мерките, постапките и одговорностите на инволвираните страни во имплементацијата на проектот. ПУЖССА се состои од збир на мерки за ублажување, мониторинг и институционални мерки кои мора да се преземат при имплементацијата, како и операции за елиминирање на негативните влијанија врз животната средина и социјални аспекти и нивна компензација или редуцирање до прифатливи нивоа.

Главните задолжителни активности за ублажување се опишани во Табела 4.

Планот за намалување на влијанието врз животната средина во текот на реконструктивната и оперативната фаза ги наведува мерките за ублажување, трошоците и одговорностите за нивна имплементација. Планот изнаоѓа подобри начини за преземање активности со цел да се редуцираат или елиминираат негативните влијанија.

Известувањето за имплементирањето на ПУЖССА ќе се одвива квартално. За да се осигура степен на ефективност на заштита на животната средина од страна на Изведувачот, во договорот за работните активности е воведена соодветна клаузула која ги наведува казните во случај на неусогласеност со одредбите за животна средина од договорот, на пример, во форма на задржување на одреден износ од плаќањата сè додека не се применат корективни мерки и се усогласи под-проектот, а големината на казната ќе зависи од сериозноста на кршење на договорот. Во екстремни случаи ќе се направи раскинување на договорот.

Имплементирањето на мерките предвидени со ПУЖССА ќе се надгледува од страна на надзорник/инженер за надзор, овластениот и/или државен комунален инспектор за животна средина, како и експерт за животна средина од Единицата за имплементација на проектот (ЕИП). Прифатлив извештај за мониторинг од изведувачот или надзорникот на локацијата ќе претставува услов за целосна исплата на договорениот надомест, исто како и критериуми за технички квалитет или анкети за квалитет.

Имплементацијата на мерките ќе следи пред отпочнувањето на работите, во текот на реконструкцијата и по нејзиното завршување.

Корисникот (Општина Кавадарци) има обврска редовно да поднесува квартални извештаи за имплементацијата и мониторингот на мерките за ублажување на влијанијата врз животната средина (на пр. во форма на табеларен преглед (табели за план за ублажување и план за мониторинг) со дополнителна колона во која ќе биде даден статусот на мерките, опсервација и коментари и мониторинг на мерките (имплементирана/неимплементирана, резултати, опсервации, коментари, грижи, кога, итн.)

План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“

Табела 14. План за задолжителни мерки за ублажување

Активност	Очекувано влијание врз животната средина	Мерка за ублажување	Одговорност за спроведување на мерката за ублажување	Период на спроведување на мерката за ублажување	Трошоци поврзани со спроведувањето на мерката за ублажување
Дизајн/пред-градежна фаза					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Дизајн/пред-градежна фаза – Сите активности	Потенцијални негативни здравствени и социјални влијанија врз работниците и локалното население настанати како резултат на неусогласување со безбедносните мерки	- За поставување на вински порти со билборди, безбедноста во сообраќајот е утврдена од страна на сообраќаен полицаец или друг надлежен орган. - Предвидени се соодветни сообраќајни знаци (на пр. предупредувања за висина). - Винските порти ќе се дизајнираат и ќе се постават на безбеден начин и во согласност со националните регулативи и најдобри практики. - Планирање на времето за отпочнување со проектните активности. - Јавноста се известува за работните активности преку Известување поставено на Огласната табла на Општината и на вебсајтот, а ако е потребно и преку други средства. - Сите неопходни дозволи, мислења и решенија се обезбедени пред отпочнување со работа. - Локалните инспектори и инспекторите за животна средина се известени пред отпочнување со работа. - Да се направи посебен сообраќаен режим утврден од надлежниот орган (на пр. сообраќајна полиција). - Безбедносни мерки за употреба на урбана опрема се вклучени во дизајнот. - Да се изготви План и процедура за несакани ситуации со фокус на ризици од контаминирање на вода.	Општина Кавадарци, изведувач, инженер за надзор	Пред отпочнување на градежните работи	Трошоците се вклучени во буџетот
---	---	--	---	---------------------------------------	----------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Реконструктивна фаза					
Градежна фаза – сите активности	Потенцијални негативни здравствени и социјални влијанија врз работниците и локалното население настанати како резултат на неусогласување со безбедносните мерки	- Изведувачот и подизведувачот поседуваат валидни лиценци за работа. - Примена на добра градежна пракса во текот на реконструктивната фаза, вклучувајќи: - Да се обезбеди соодветно обележување на локациите на проектот со ленти и предупредувачки знаци, како и оградување на деловите од градбата коишто се опасни и каде што е неопходно. - Поставување на знаци за намалување/ограничување на брзината на возилата во близина на локацијата. - Не е дозволен пристап до проектните локации за неовластени вработени лица. - Да се направи добра организација и водење на местото. - Да се утврди посебен сообраќаен режим од страна на надлежниот орган (на пр. сообраќајна полиција) за возилата на изведувачот во периодот на градење (заедно со општинскиот персонал и полицискиот оддел) и да се постават знаци за безбедност, сообраќаен тек и пристап до земајта и објектите. - Обезбедени се безбедни премини за пешаци. - Поставување на вертикална сигнализација и знаци на почетокот на локалната патна траса што се реконструира. - Со машините треба да ракува искусен и соодветно обучен персонал со цел да се намали ризикот од несреќи. - Сите работници мора да бидат запознати со опасноста од пожари и мерките за заштита од пожари и мора да бидат обучени да ракуваат со апарати за гасење пожар, хидранти и други уреди за гасење пожар. - Работниците треба да бидат соодветно обучени, сертифицирани и искусни за работата што ја изведуваат.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

		- Уредите, опремата и апаратите за гасење пожар треба секогаш да бидат функционални, така што во случај на потреба да можат да се искористат брзо и ефикасно. - Комплекти за прва помош треба да бидат достапни на локацијата, како и обучени вработени лица да ракуваат со нив. - Процедурите за итни случаи (вклучувајќи истурање, несреќи, итн.) се достапни на самото место. - Во секое време да се носи заштитна опрема и облека (шлемови, итн.). - Да се изготви план за управување со патот и винските порти што ќе биде одобрен од надлежните органи, пред да завршат работните активности.			
Влијанија врз воздухот					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите активности	- Појава на избегана прашина во текот на реконструктивните активности - Издувни гасови од градежните машини	- Прскање со вода при ветровити и суви денови за да се намали количината на избегана прашина. - Да се спречи создавање на прашина при растоварање и товарање. - Употреба на соодветна градежна механизација. - Да се избегнува оставање на работната механизација во т.н. состојба на мирување. - Одредување на времетраењето на машинските операции. - Жителите/сензитивните рецептори ќе бидат известени за градежните активности и работните часови. - Товарот во возилата којшто лесно може да емитира прашина мора да биде покриен. - Патот редовно да се мети и чисти на критичните точки. - Да се одделат најгорниот слог на почвата и материјалите. Да се заштити со покривачи/огради во случај на ветровити денови. - Материјалите да се стават подалеку од линиите за одвод, природните водни текови и места подложни на ерозија на земјата. - Да се утврди дека сите транспортни возила и машини се опремени со соодветна опрема за контрола на емисиите што редовно се одржува и се атестира. - Да се утврди дека сите возила и машини користат бензин од официјални извори (лиценцирани бензински станици) и гориво одредено од производителот на возилата и машините.	Учесници поврзани со изведувачето на реконструктивните активности	- Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предметот
Влијанија врз водата и почвата					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите активности	- Истекување на гориво или моторни масла, - Отпуштање на отпадна вода од работниците - Несреќи на градежните машини - Загадување на водата преку полнење со отпад од градежни материјали	- Да се врши редовно одржување на возилата и градежната механизација и периодични поправки во согласност со процедурите со цел да се намали протекувањето, емисиите и распрскувањето. - Забрането е да се врши перење, одржување и поправки на возилата и градежната механизација на самота градежна локација. - Возилата и градежната механизација на изведувачот да ги користат постоечките пристапни патишта. - Внимателно да се одбере локацијата за градежните материјали, складишта/депонирање на градежниот отпад; локацијата мора да се одреди/одобри од Општината. - Ископаниот земјен материјал треба соодветно да се огради на овластена локација за да се спречи контакт со водната околина. - Да не се чува минерален или друг отпад во близина на природни водни текови. - Нема да се испушти вода во природен реципиент без соодветен третман и нема да се испушти вода во езерото или неговите притоки. - Да се спречи истекување на опасен отпад (привременото складирање на отпад треба да биде заштитено од протекување, а опасниот или токсичен отпад да биде опремен со секундарен сигурносен систем, на пр. со дупли сидови или комплет контејнери). - Доколку се случи истекување на опасен отпад, да се сопре и да се отстрани, да се исчисти местото и да се следат процедурите за управување со опасен отпад.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	- Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот
---------------------------------	---	---	---	--	------------------------------------

		Во случај на истекување што доаѓа од работната површина потенцијално контаминирано со опасни супстанции, истото треба да се собере на самото место, да се стави во привремен басен и да се транспортира до соодветна лиценцирана прочистителна станица за отпадни води. - Да се инсталираат/обезбедат и да се одржуваат соодветни санитарни објекти за работниците. Отпадните води од овие извори ќе се транспортираат до соодветни објекти за третирање на отпадни води. - Да се спречи истурање на опасен отпад од цистерни (задолжителен секундарен сигурносен систем, на пр. дупли сидови или комплет контејнери). - Градежната опрема и возила (редовно одржување и проверка на резервоарите за масло и гас), а машините и возилата може да се паркираат (маневрираат) само на асфалтирани или бетонски површини со систем за собирање на истечени води од површината. - Истекувања на местото на работа со потенцијален полнеж од суспендирана материја треба веднаш да се соберат. Забрането е испуштање на нетретирана и нефилтрирана вода во природни водни текови. - Водата и другите компоненти во бетонската смеса треба да бидат чисти и без присуство на опасни хемикалии. - Заштита на градежните материјали и прекинување на реконструктивните активности при обилни дождови. - Сите опасни материјали, како што се гориво, лубриканти, лепила и отпад од пакувања претставуваат неинертен отпад и мора да се сместат во специјални соодветни контејнери заклучени на локацијата и заштитени од екстремни временски услови. - Работните активности да се изолираат од водните текови и да се врши површинска дренажа за да се отстрани водата од дождовите која што може да предизвика ерозија на почвата.			
--	--	--	--	--	--

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

		- Нема да се применат антикорозивни мерки на самото место. - Кога се нанесува заштитна облога или боја ќе се преземат мерки против несакано истурање. - Да се применат мерки за управување со вода од невреме и спречување на ерозија на почвата. Во случај на контаминација на вода веднаш да се известат надлежните органи (вклучувајќи ја компанијата за водоснабдување).			
Влијанија врз почвата					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите активности	- Фугитивна емисија на прашина од гребење и отстранување на асфалтот; - Емисии на издувни гасови од градежната механизација анагажирана за реализација на активностите; - Протекување на горива и масла од градежната механизација, што претставува процес што може да предизвика влијанија врз подземните води, бидејќи нивната филтрација оди низ почвата;	- Внимателно планирање на реконструктивните работи со цел да се намалат негативните влијанија. - Намалување на големината на местото на работа со цел минимизирање на земјиштето што ќе подлежи на негативни влијанија. - Сите опасни материјали, како што се гориво, лубриканти, лепила и отпад од пакувања претставуваат неинертен отпад и мора да се сместат во специјални соодветни контејнери заклучени на локацијата и заштитени од екстремни временски услови. - Заштита на градежните материјали и прекинување на реконструктивните активности при обилни дождови. - Површината на локацијата за реконструкција треба да биде ограничена. - При сите набавки на чакал и песок, вклучувајќи и места каде што ќе се депонира вишокот ископан материјал, мора да се поседува соодветна дозвола/ одобрение. Нема да се зема минерален материјал (чакал, песок, камен, итн.) од околината.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	- Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот
---------------------------------	--	--	---	--	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

	- Несоодветно управување со создадениот отпад на локацијата; - Загадување на подземните води и почвата може да се појави во случај на незгоди и итни случаи.	- Во случај на појава на контаминирана почва од потенцијално ослободување на масла од градежната механизација, контаминираната почва треба да се отстрани и да се третира како опасен отпад.			
Создавање на отпад					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите активности	- Создавање на мешан комунален отпад - Градежен отпад од реконструктивните активности - Земјен материјал - Иструган асфалт	- Селектирање на создадениот отпад. - Идентификување и класификација на отпадот согласно националната Листа на видови отпад (Службен весник Бр. 100/05). - Одредување на карактеристиките на отпадот. - Складирање на места наменети за таа цел; Депониите за привремено и конечно депонирање мора да бидат лиценцирани и одобрени од Општината. - Обезбедени се контејнери за секоја идентификувана категорија на отпад во доволен број и соодветно поставени. - Патеките за собирање и депонирање на отпадот и лиценцираните депонии/станции за преработка ќе се идентификуваат за сите видови на отпад што настанал како резултат на активности за рушење и градење. За управување со опасен отпад треба да се следат упатствата/директивите на Министерството за животна средина и просторно планирање.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	- Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот
------------------------------------	---	--	---	--	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

		- Минералниот (природен) отпад од активности за рушење и градење ќе се оддели од општиот отпад, органскиот, течниот и хемискиот отпад, за да се сортира на самата локација и привремено да се складира во соодветни контејнери. Во зависност од неговото потекло и структура, минералниот отпад (почва, камења, итн.) повторно ќе се употреби на својата изворна локација со одобрение од Општината. - Редовно ќе се води евиденција за отстранувањето на отпадот и ќе се чува како доказ за правилно управување со отпад. - Секогаш кога постои можност, изведувачот ќе ги рециклира и повторно ќе ги употреби соодветните употребливи материјали. Строго е забрането фрлање на секаков вид на отпад (вклучувајќи и органски отпад) или отпадни води во околната природа или водните тела. - Собирање, транспорт и конечно депонирање/преработка на комуналниот отпад од страна на лиценцирана компанија. - Доколку отпадот има една или повеќе опасни карактеристики, создавачот или сопственикот на отпадот има обврска да ја класифицира категоријата на опасен отпад и истиот да се третира како опасен отпад. - Целокупниот отпад ќе се собере од страна на лиценцирани собирачи на отпад и ќе се депонира во лиценцирана депонија. - Реконструктивните активности ќе завршат само откако ќе се отстрани целиот отпад и материјали (да не се остави отпад на местото на работа)/ќе се собере од лиценцирана компанија. - Забрането е да се гори отпад на градежната локација. - Отпадот којшто се создал за време на престојот и работата на вработените лица на Изведувачот треба да се собере, да се транспортира и да се депонира во легална депонија, притоа применувајќи ги најдобрите практики за управување.			
--	--	---	--	--	--

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите работи	Управување со токсични/ опасни материјали и отпад, Управување со материјали	- Привременото складирање на сите видови на опасни и токсични супстанции (вклучувајќи и отпад) ќе биде во безбедни контејнери означени со детални информации за составот, својствата и управувањето. Доколку се користат хемикалии и потоа се фрлат како отпад, треба да се преземат заштитни мерки кои се пропишани во Спецификациите за безбедност на материјалите (СБМ). Опасните супстанции (вклучувајќи и течен отпад) ќе се складираат во непропустливи контејнери со цел да се спречи истурање и протекување. Овие контејнери ќе имаат и секундарен затворен систем како што се контејнери со дупли сидови и затворени контејнери, и сл. Секундарниот сигурносен систем не смее да биде оштетен и напукнат, да може да се истури или брзо да се испразни. - Контејнерите со опасни супстанции мора да се чуваат затворени, освен кога се додаваат или вадат материјали/отпад. Со нив не смее да се ракува, да се отвораат или да се чуваат на начин кој може да предизвика протекување. - Контејнерите кои се користат за складирање на запаллив или реактивен отпад мора да бидат поставени најмалку 15 метри (50 стапки) подалеку од секакви речни текови. Големи количества на гориво нема да се складираат на локацијата. - Отпадот во никој случај нема да се измеша и ќе се транспортира од страна на лиценцирани компании за собирање на отпад и ќе се депонира/преработува само во лиценцирани објекти. - Нема да се користат бои со токсични состојки, растворувачи или оловни бои. - Опасниот отпад ќе се транспортира и ќе се управува единствено од лиценцирани компании во согласност со националното законодавство.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	- Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот
--------------------------------	---	--	---	--	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

		- Нема да се користат нови материјали кои содржат асбест или бои со олово. - Грубиот агрегат во бетонот што се користи во рехабилитацијата мора да биде усогласен со условите за издржливост и градација. Агрегатот мора да биде употребен за прв пат (неупотребен претходно) и по можност да биде од локално производство. - Минералните ресурси (агрегат, песок, чакал, итн.) се набавуваат единствено од лиценцирани компании со важечки концесии за екстракција/искористување. Компаниите можат да докажат дека се преземени мерките за здравје и безбедност и управување со животната средина. - Се користат само постоечки каменоломи и фабрики за асфалт. - Производителот на асфалт, бетон и камен агрегат мора да ги обезбеди/поседува сите потребни дозволи за работа и емисии и сертификати за квалитет, како и да покаже доказ за усогласеност со националното законодавство за животна средина и здравје и безбедност. - Примената на асфалт и битуменска емулзија ќе се планира и ќе се врши зависно од метеоролошките прогнози и услови (дождливи периоди, облачност, постудено и повлажно време, итн.) - Да се утврди дека сите транспортни возила и машини се опремени со соодветна опрема за контрола на емисиите која што редовно се одржува и атестира. - Распрскувачот на емулзија треба да се позиционира така што нема да прска надвор од површината што се премачкува. - Сите материјали треба да бидат одобрени од градежниот инженер на локацијата.			
--	--	---	--	--	--

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Влијанија од зголемено ниво на бучава					
Градежна фаза – сите активности	- Зголемено ниво на бучава како резултат на реконструктивни активности	- Градежните активности може да се одвиваат единствено во текот на денот (07-19h). - Исто така градежните активности соодветно ќе се планираат за да се намали употреба на опремата што создава најинтензивна бучава. - Во текот на работните активности, капаците на моторот на генераторите, воздушните компресори и друга механичка опрема треба да бидат затворени, а опремата да се постави колку што е можно подалеку од населени области.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Трошоците се вклучени во предмерот
Градежна фаза – сите активности	- Културно наследство (случајни откритија)	Во случај на случајни откритија, работите треба да се прекинат веднаш и во рок од 24 часа да се известат надлежните органи (Министерство за култура, Директорат за заштита на културно наследство – Скопје, Музејот на град Кавадарци и националната установа – Центар за конзервација – Скопје), притоа следејќи ги националните процедури. Работата ќе продолжи откако ќе се добие одобрување од надлежните органи.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Нема

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Градежна фаза – сите активности	- Влијание врз биодиверзитетот	- Градежната локација ќе го заземе само просторот што е потребен. - Строго е забрането горење на отпад и отворен оган.	Учесници поврзани со изведувањето на реконструктивните активности	Во текот на реконструктивната фаза од реализацијата на проектните активности	Нема
		- Строго е забрането илегално ловење и секаков вид на вознемирување на животните, растенијата и шумските производи - При повторно садење или зазеленување на локацијата ќе се користат само домашни растенија.			
Оперативна фаза					
Управување со отпад					
Оперативна фаза – сите активности	Општ комунален отпад од посетители и корисници на локалниот пат; Усмртување на животно на пат	- Склучување на договор со лиценцирана компанија за управување со отпад за собирање и транспортирање на создадениот отпад до лиценцирана депонија на начин пропишан за секој вид на отпад. Процедурите и локацијата на отстранување на усмртено животно на пат се одобрува од ветеринарниот инспектор.	- Корисник	Во фаза на користење на локалниот пат, планинарските патеки и урбаната опрема	Вклучено во општинскиот буџет

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

Оперативна фаза - безбедност	Сообраќај и безбедност на заедницата	- Редовни проверки за безбедност на стабилноста и сигурноста на винските порти. - Патот да се одржува редовно во согласност со најдобрите меѓународни практики.	- Корисник	Во фаза на користење на локалниот пат, планинарските патеки и урбаната опрема	Вклучено во општинскиот буџет
---------------------------------	---	--	------------	---	-------------------------------

Табела 4. План за задолжителни мерки за ублажување

7. Активности за мониторинг

Од суштинско значење е да се направи програма за мониторинг и фреквенција на следење на соодветен начин со цел да се покаже целокупниот перформанс на проектот, како и краткотрајните влијанија од градежните активности. Поточно, како составен и суштински дел од Планот за управување со животна средина, програмата за мониторинг на животната средина треба да ги вклучува следниве цели:

- Одредување на точниот степен на влијанија;
- Контрола на влијанијата настанати при процесот на реконструкција и оперативната фаза
- Проверка на стандардите за загадување на животната средина коишто се релеватни за проектот во текот на реконструкцијата
- Проверка и мониторинг на процесот на имплементација на решенија за заштита на животната средина во текот на реконструкцијата:
- Предлагање на мерки за ублажување во случај на неочекувани влијанија;
- Проценка на ефектот од мерките за ублажување во реконструктивната и оперативната фаза

Проектот ќе го имплементира планот за мониторинг на животната средина: (i) за да ја провери работата на изведувачот во периодот на спроведувањето на проектот со цел да го утврди договорот и предвидените мерки за ублажување, а потоа (ii) да го процени точното влијание од проектот врз животната средина во годините по завршувањето на проектот. Главните компоненти на планот за мониторинг се:

- Треба да се изврши мониторинг на еколошките параметри;
- Треба да се изврши мониторинг на посебни области, локации и параметри;
- Применливи стандарди и критериуми;
- Времетраење и фреквенција;
- Институционални одговорности; и
- Трошоци.

Инженерот за надзор којшто е ангажиран од Општината нема обрска да врши мониторинг и да го проценува спроведувањето на предложените мерки во рамките на Планот за мониторинг и да го известува инвеститорот и Канцеларијата на Проектот за локална и регионална конкурентност/Општина Кавадарци. Општината ќе дава извештај за состојбата на животната средина и спроведувањето на мерките за ублажување и мониторинг во рамките на редовниот извештај за напредок на под-проектот и во посебниот Извештај за имплементација на ПУЖССА на квартална основа (освен ако не е поинаку договорено со Експертот за животна средина одобрен од Специјалистот за животна средина на Светска банка) до Експертот за животна средина.

Табела 5 План за мониторинг

Кој параметар треба да се надгледува?	Каде треба да се надгледува параметарот?	Како треба да се надгледува параметарот (што треба да се мери и како)?	Кога треба да се надгледува параметарот (распоред и фреквенција)?	Кој треба да го надгледува параметарот– (одговорност)?	Колку изнесува трошокот поврзан со споведувањето на мониторингот
Пред-градежна фаза					
1. Проверка на потребната документација (дозволи, Извештај за ПЖС.)	Канцеларии на Општина Кавадарци	Визуелна проверка на потребната документација	Пред отпочнување со реконструктивните активности	Инженер за надзор, претставник од општината, Експерт за животна средина на ПЛРК	Вклучен во буџетот на под-проектот
2. Известување на јавноста и релевантните институции	Канцеларии на Изведувачот	Визуелна проверка на потребната документација	Пред отпочнување со реконструктивните активности	Инженер за надзор, претставник од општината, Експерт за животна средина на ПЛРК	Вклучен во буџетот на под-проектот

План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“

3. Ставање во функција на сообраќајниот план	Канцеларии на Општина Кавадарци	Проверка на документацијата	Пред отпочнување со реконструктивните активности	Инженер за надзор, претставник од општината, Експерт за животна средина на ПЛРК	Вклучен во буџетот на под-проектот
Реконструктивна фаза					
4. Мерки за здравје и безбедност при работа за работниците, безбедносни мерки за населението и други посетители на градежната локација; безбедност на пешаците; Користење на заштитна опрема	- Сите активности	Верификација на документите и визуелна проверка за време на изведувањето на реконструктивните активности	За време на подготвителните активности и постојано во текот на реконструктивните активности	Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

5. Појава на избегана прашина при реконструктивни активности, емисии на издувни гасови од реконструктивната механизација и возила	- Сите активности	Визуелна проверка за присуство на прашина и издувни гасови; мерење во случај на поплаки или негативни наоди при инспекција	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот
---	-------------------	--	--	---	------------------------------------

6. Истурање на гориво или моторно гориво и масла, испуштање на отпадна вода од работниците, несреќи на градежните машини, заматување на водата со истурање на градежен материјал или отпад	- Сите активности	Визуелна проверка за присуство на fleки од масла на почвата. Сета испуштена вода да се третира. Визуелна проверка за испуштање и fleки од масла во најблиското водно тело; земање примероци и лабораториско тестирање во случај на контаминација, заматеност или поплаки	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот
--	-------------------	--	--	---	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

7. Протекување на горива и масла од градежната механизација, процес што може да предизвика влијанија врз подземните води, бидејќи нивната филтрација оди преку почвата; несоодветно управување со создадениот отпад на локацијата; Загадување на подземните води и почвата може да се појави во случај на несреќи и итни случаи.	- Сите активности	Визуелна проверка за присуство на fleки од масла на почвата; земање примероци и лабораториско тестирање во случај на поголеми истурања	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот
--	-------------------	--	--	---	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

8. Создавање на мешан комунален отпад, градежен отпад од градежни активности, земјен материјал од изгребан асфалт, управување со отпад и адекватно собирање, транспорт и депонирање	- Сите активности	Физичко селектирање на отпад според видот на отпад, контрола на документацијата за предаден отпад на лиценцираните компании за отпад; визуелна проверка за несоодветно привремено депонирање на отпад и сите други мерки за ублажување предвидени со планот за ублажување; одобренија од Општината; евиденција на отпадот	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Изведувач, Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот
---	-------------------	---	--	--	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

9. Појава и создавање на опасен отпад од градежните активности	- Сите активности	Визуелна проверка за присуство на опасен отпад; проверка на евиденцијата за отпад; контрола на документацијата за предаден отпад на лиценцираните компании за отпад;	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Изведувач, Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	Вклучен во буџетот на под-проектот
--	-------------------	--	--	--	------------------------------------

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

10. Зголемено ниво на бучава како резултат на реконструктивните активности	- Сите активности	Аудитивна проценка на нивото на бучава; мерење во случај на поплаки или негативни наоди од инспекцијата.	Постојано за време на изведувањето на реконструктивните активности	Изведувач, Инженер за надзор, Експерт за животна средина на ПЛРК, општинска инспекција	-/
Оперативна фаза					
Управување со отпад					

**План за управување со животна средина и социјални аспекти
Општина Кавадарци „Интегрирана програма за развој на туризмот во Општина Кавадарци“**

1. Создавање на комунален отпад од посетителите и корисниците на локалниот пат.	- Рехабилитација на локалниот пат	Визуелна проверка на договори и евиденција на отпад	Согласно динамиката на Јавното комунално претпријатие	Јавно комунално претпријатие	-/
Табела 5. План за мониторинг					

АНЕКС:

Решенија за одобрување на елаборатот за заштита на животната средина за **Реконструкција на локалниот пат до „Михајлово“ од спојката со патот Р29171 до детското одморалиште „Михајлово“.**

 Општина Кавадарци		
ДО: Општина Кавадарци – Единица на локална самоуправа плоч. Маршал Тито бб 1430 Кавадарци		Арх.бр. <u>11-5556/3</u> Дати: <u>16-10-2019</u> Кавадарци
ПРЕДМЕТ: Решение		Република Северна Македонија Општина Кавадарци
ВРСКА: Ваш број: Наш број: 11-5556/1		Плоштад Маршал Тито бб 1430 Кавадарци, Република Македонија Тел: 043/436-130 Факс: 043/416-130 e-mail: opshina@kavadarci.gov.mk
Врз основа на член 24 став 7 од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија бр.53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 39/16, 28/18, 65/18 и 99/18) и член 87 од Законот за општа управна постапка („Сл.Весник на РМ бр. 124/15), градоначалникот на Општина Кавадарци го издава следното. РЕШЕНИЕ за одобрување на Елаборатот за заштита на животната средина 1. Со ова Решение се одобрува Елаборатот за заштита на животната средина со тех.бр. 03-10/2019 и арх.бр. 11-5556/2 од 14.10.2019 година, изготвен од страна на дтмп АРХИКОНС Јован довел за Проект за реконструкција на локален пат од клучка со пат Р19171 до детско одморалиште Михајлово во Општина Кавадарци на инвеститорот Општина Кавадарци – Единица на локална самоуправа – Кавадарци. 2. Од доставената документација констатирано е дека со работа за реконструкција на локалниот пат од страна на Општина Кавадарци – Единица на локална самоуправа Кавадарци, нема да има значителни влијаниа врз животната средина. 3. Инвеститорот се задолжува целосно и без исклучоци да се придржува кон пропишаниот режим и мерки за заштита предвидени во Елаборатот за заштита на животната средина, како и кон дополнителни решенија во колку, низ работата на објектот се покаже потреба од зголемен обем и вид на превенција. 4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето.		

Република Северна Македонија
Општина Кавадарци

Образложение

Од ваша страна беше доставен Елаборат за заштита на животната средина за Проект за реконструкција на локален пат од клучка со пат Р19171 до детско одмаралиште Михајлово во Општина Кавадарци на инвеститорот **Општина Кавадарци – Единица на локална самоуправа – Кавадарци**.

Локацијата за реконструкција на локалниот пат во Општина Кавадарци е на КП.бр.1107 КО. Конопиште - Кавадарци.

Предметниот Елаборат за заштита на животната средина изготвен од страна на **д-р АРХИ КОНС Јован Довел**, е составен од текстуален дел, графички прилози, анализирани се сите неопходни компоненти, изворите и видовите на можни деградации и загадувања врз основа на што се димензионирани и дефинирани мерките за заштита. Според наша оценка, проектираните заштитни мерки се апликативни и во целост ќе ги задоволат основните барања.

Барателот со барањето ја достави следната документација:
Елаборати за заштита на животната средина.

Органот ја разгледа приложената документација и одлучи како во диспозитивот на ова одобрение.

Упатство за правно средство: Против ова Решение незадоволната страна има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на истото до министерството за животна средина и просторно планирање.

Жалбата се таксира со 250,00 денари согласно Законот за административни такси.

Изготвил: Советник Илов Доне
Контролирал:
Одобрил: Рак. на Сект. Драгослав Симоновиќ

